

DE RESERVE OFFICIER

Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve Officieren

4 2008

PRINSJESDAG 2008; HET CAVALERIE ERE-ESCORTE

TRADITIONEEL OEFENT HET CAVALERIE ERE-ESCORTE DE DAG VOOR PRINSJESDAG OP HET STRAND BIJ WASSENAAR. DIT JAAR WERDEN HIERBIJ LEOPARD TANKS GEBRUIKT.

Foto: Ritmeester der Huzaren Drs N.F. Weijer

In deze Reserve Officier:

- *Interview met maj Harry Kampen, commandant van het Cavalerie Ere-Escorte* p. 4
- *Jaarrede van de voorzitter* p. 11
- *Netherlands International Shooting Competition - NISC* p. 20
- *Symposium KVNRO Platform Rampen- en Crisisbeheersing - KPRC* p. 22
- *Update over CIOR en CIOR-presidency* p. 25

AANMELDINGSFORMULIER VOOR HET LIDMAATSCHAP VAN DE KONINKLIJKE VERENIGING VAN NEDERLANDSE RESERVE OFFICIEREN

Naam: ..... Registratienr.: .....
Voorletters: ..... Marinernr.: .....
Titels: ..... Krijgsmachtdeel: KL / KM / KLu / Kmar *)
Adres: ..... Rang: .....
PC en woonplaats: ..... Wapen / Dienstvak: .....
Land: ..... Status: Actief / Regulier / BD *)
Telefoon thuis: ..... Afdeling (zie achterzijde v/h blad) .....
Telefoon werk: ..... Beroep / Functie: .....
Telefoon mobiel: ..... Post- / Bankrek.: .....
E-mail: ..... Machtiging voor incasso: Ja / Nee **)

*) Doorhalen wat niet van toepassing is.

**) Indien u hier Ja omcirkelt geeft u toestemming om de jaarlijkse contributie via een automatische incasso van uw rekening af te boeken.
Voor de tarieven verwijzen we u naar pagina 3 van ons blad 'De Reserve Officier'.

Plaats: ..... Datum ..... - ..... Handtekening .....

Dit formulier zo volledig mogelijk ingevuld sturen naar: KVNRO, t.a.v. de ledenadministratie, Postbus 95395, 2509 CJ Den Haag

WE ZIJN BIJNA COMPLEET...!

Het gaat goed met de redactie en de personele bezetting! Op de functie van redacteur en die van boekrecensent hebben wij interessante en veelbelovende reacties gehad. Wij zijn nog in gesprek met de kandidaten en zullen in een volgende Reserve Officier verslag doen van de uitkomst.

Maar wie helpt ons om een echt compleet team te worden? Om onze ambities waar te maken zouden wij het redactieteam graag verder willen versterken met een tweetal functionarissen.

EEN REDACTIE SECRETARIS

De secretaris zal samen met de huidige redactieleden de voortgang bewaken en waar nodig hen aansporen tijdig te leveren. Hij / zij signaleert mogelijk toekomstige uitdagingen, is de bindende factor en onderhoudt de uitvalsbasis van de overige redactieleden. Tot slot signaleert hij / zij maatschappelijke en militaire kwesties en ontwikkelingen die relevant kunnen zijn voor plaatsing in ons verenigingsorgaan.

Daarnaast zijn we nog steeds op zoek naar:

EEN LAY-OUT / DTP-DESKUNDIGE

De lay-out en DTP-deskundige zal samen met de redactie de stukken in het juiste format plaatsen en van relevant beeldmateriaal voorzien. Hiertoe onderhoudt hij zelfstandig contact met o.a. de Audiovisuele Dienst Defensie e.a. partijen. Hij / zij zal daarna sturing geven aan het grafische bureau dat de uiteindelijke opmaak en druk van De Reserve Officier verzorgt.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de redactie op ro-redactie@kvnro.nl of met Marc Daverveldt op nummer 06 – 46 200 858.

De Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve Officieren is de vereniging voor alle reserve officieren van de Nederlandse krijgsmacht.

De vereniging is opgericht te Utrecht op 22 december 1917 en aangesloten bij de Confédération Interalliée des Officiers de Réserve (CIOR) en de Confédération Interalliée des Officiers Médicaux de Réserve (CIOMR).

ALGEMEEN SECRETARIAAT

Postbus 95395
2509 CJ 's-Gravenhage

BESTUUR

alg. voorzitter : lkol W.J.M. Verheijen
vice-voorzitter : kol ir. L.W.A. Vischer
alg. secretaris : maj M.C.J.B. Daverveldt
2e secretaris : LTZ1 M. baronesse Creutz
penningmeester: lkol ing. R. Lievestro
com. zeemacht : LTZ1 drs. G.J.S. Leuring
com. mgd : lkol-arts J.J.F.M. de Man

VERENIGINGSBUREAU

(bezoek na afspraak)
Wassenaarseweg 2a
2596 CH 's-Gravenhage
Telefoon (070) 316 29 40
Fax (070) 382 47 78
E-mail bureau@kvnro.nl

CONTRIBUTIE:

€ 37,50 per jaar
€ 20,00 aro/vaandrig/kornet/studerend
Abonnement De Reserve Officier:
€ 15,00 per jaar
Korting bij incassomachtiging:
€ 2,50 op alle bedragen
Postbank nr. 380720

REDACTIE DE RESERVE OFFICIER

KLTZ S. Stienstra
Lkol mr. S.H. Steendam
Maj M.C.J.B. Daverveldt
Maj M. de Jong
E-mail ro-redactie@kvnro.nl

Kopij kan worden ingestuurd naar bovenstaand e-mailadres. Foto's en ander beeldmateriaal zijn altijd welkom, mits van hoge resolutie. De redactie behoudt zich het recht voor zonder opgave van redenen aangeboden kopij te weigeren, in te korten of aan te passen.

VOLGENDE SLUITINGSDATUM KOPIJ:

30 november 2008
Geplande verschijning:
Medio december 2008

ADVERTENTIETARIEVEN 2008

De advertentietarieven zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de redactie op ro-redactie@kvnro.nl of op 06 – 46 200 858.

LAYOUT EN DRUK

Compact drukwerken n.v.
Postbus 2054
6201 CD Maastricht

REDACTIONEEL

Hierbij heeft de redactie het genoegen u al weer de vierde editie van De Reserve Officier over 2008 aan te bieden. Ook dit keer weer een dik nummer, voorzien van veel kleurenfoto's. We zijn er best een beetje trots op.

We kijken terug op een interessante periode, die werd afgesloten met een constructieve Algemene Vergadering in Maastricht. Eindelijk, na een aantal jaren van discussie, is de strategienota aangenomen. Hiermee heeft de vergadering het bestuur mandaat gegeven om de zo noodzakelijke vernieuwing van de vereniging naar een volgende fase te brengen.

Maar er staat ons een evenzo interessante periode te wachten. Hoe zal de implementatie van de vernieuwing zich ontwikkelen? Maar ook op het gebied van zichtbare activiteiten staat er weer veel te gebeuren. Zo zal het CIOR-presidency gastheer zijn voor een In Between Meeting in Delft en zal het KVNRO Platform Rampen en Crisisbeheersing een symposium houden over de derde hoofdtaak.

Wat ook zeer interessant zal zijn, is de te verwachten nieuwe reservistennota. De minister heeft toegezegd dat deze nota uiterlijk op 15 oktober aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden. We zullen de ontwikkelingen nauwlettend volgen en u er uiteraard verslag van doen. We hopen dat er nu echt een oplossing komt voor bijvoorbeeld de bezoldigingsproblematiek en dat er maatregelen zullen worden aangekondigd die het functioneren van reservisten bevorderen in plaats van hinderen, zoals nu soms het geval is. En we hopen dat de implementatie van deze aan te kondigen maatregelen soepeler zal verlopen dan in het verleden het geval is geweest. Want laten we eerlijk zijn, welk bedrijf kan het zich veroorloven om salarissen en andere vergoedingen van haar werknemers gedurende een jaar of twee niet uit te betalen?

Maar wij blijven rasoptimisten. We gaan weer bouwen aan een volgende Reserve Officier. U kunt ons daarbij helpen. Graag ontvangen wij verslagen van activiteiten. Of opiniestukken over het functioneren van reserveofficieren. We stellen dat zeer op prijs, want zonder uw input zou De Reserve Officier een stuk dunner zijn en minder interessante artikelen bevatten. Maar het liefst zouden we nieuwe collega's binnen de redactie verwelkomen.

De redactie

MAJOOR HARRY KAMPEN, COMMANDANT VAN HET CAVALERIE ERE-ESCORTE

EEN CAVALERIST IN HET MIDDELPUNT VAN DE BELANGSTELLING

Interview: maj Marc Daverveldt

De aanleiding voor dit interview was een persbericht dat de redactie ontving over het aanstaande optreden van het Cavalerie Ere-Escorte tijdens Prinsjesdag. De contactpersoon is reserve ritmeester der huzaren Haïke Blaauw, dus onze belangstelling was gewekt en een afspraak niet lang daarna gemaakt.

We hebben afgesproken op de Binckhorst. Een typisch jaren '70 gebouw soms wat somber aandoet. Het wordt nu gebruikt door het Centraal Diensten Commando (CDC). Maar de man met wie ik een afspraak heb, straalt iets uit, iets sprankelends en oorspronkelijks maar ook iets martiaals. Kortom, zo er al stereotypen van militairen bestaan, heb ik te maken met een schoolvoorbeeld van een cavalerist; Lang, gerechte schoulers, trotse blik in de ogen, op een vriendelijke manier hoffelijk en toch ook benaderbaar en open. Na de gebruikelijke plichtplegingen en voorbereidingen, steken we van wal mijn een van mijn gewoonten:

WIE IS HARRY KAMPEN, ALS MENS EN ALS MILITAIR?

"Ik heet Harry Kampen en ben 44 jaar", introduceert hij zichzelf. "Ik heb een zoon van negen jaar, waar ik het co-ouderschap van heb." Vervolgens verhaalt hij over zijn geschiedenis als militair. Hij is in 2002 horizontaal ingestroomd in de krijgsmacht. Daarvoor heeft hij als financieel en ICT-manager gewerkt bij verzekeringsmaatschappij Delta Lloyd.

Na zijn instroming en de daarop volgende opleidingen werkte Kampen in eerste instantie in de 6-lijn (vroeger verbindingen, nu ICT). Daarna volgde een aantal functies op het gebied van inlichtingen en veiligheid en nu is hij geplaatst bij het personeelscommando om een rol te spelen bij het project werving en behoud. Dat is een actueel onderwerp omdat defensie, net als veel civiele werkgevers, grote moeite heeft om de wervingsdoelstellingen te halen en wat belangrijker is, de reeds aanwezige mensen te behouden voor de organisatie. De uitzenddruk en de risico's die mensen ervaren, zijn factoren die het werven en behouden van geschikt personeel bemoeilijken.

Maar zijn militaire carrière begint al veel langer geleden. Na de afronding van de middelbare school gaat hij Mijnbouw studeren in Delft en later Geschiedenis in Leiden. Daar maakte hij kennis met studentenweerbehaarden en in dat verband nam hij deel aan activiteiten van 48 en 45 PalnfBat, 12 InfBat (Lumbl) en vele InfBevCieën. Er werd geschoten, gemarst, geoefend en deelgenomen aan herdenkingen.

"Ik heb altijd een positief beeld gehad van de krijgsmacht," vervolgt Kampen. Hij vond het jammer dat het beeld van de krijgsmacht tijdens de jaren 60 tot en met het begin van de jaren 90 niet altijd even positief was in de samenleving. In de loop van de vaderlandse geschiedenis is dat lang niet altijd zo geweest en ook vormden militairen vroeger een vast onderdeel van het straatbeeld. Gelukkig kunnen we constateren dat het negatieve beeld in de laatste 15 jaar weer ten gunste

van de militair is gekeerd. "Dat heeft te maken met ons expeditionair optreden, waar veel waardering voor is. Het aantal militairen ten opzichte van de bevolking is echter gedaald. In het straatbeeld zijn geüniformeerde militairen een bijzonderheid geworden." Toch wil Kampen een lans breken voor zichtbaarheid van de militair in de maatschappij. Hij vindt dat de militair in uniform gezien mag worden, bijvoorbeeld bij het woon-werkverkeer.

WAAROM WILDE U COMMANDANT VAN HET CAVALERIE ERE-ESCORTE WORDEN?

"Vrij kort na mijn instroming ben ik als ritmeester actief geworden binnen het Cavalerie Ere-Escorte. Ik had al ervaring als ruiter voordat ik me aanmeldde. Dat is een voorwaarde. Daarnaast is er bij het Ere-Escorte een afspraak dat een commandant niet langer dan 3 jaar deze functie vervult. Dus toen de vorige commandant, reserve majoor Harke in den Kleef zijn commando zou gaan overdragen, was ik nadrukkelijk in beeld

Majoor Harry Kampen te paard bij de Koninklijke Stallen.
Foto: Dennis Boom

Het eerste peloton van het Cavalerie Ere-Escorte Foto: Dennis Boom

om dit van hem over te nemen. De commando overdracht vond plaats op Prinsjesdag 2007, aan het einde van de dag." Hierdoor was Prinsjesdag 2008 de eerste keer dat Kampen met zijn escorte Hare Majesteit mocht begeleiden. "Het commando over het Cavalerie Ere-Escorte geeft mij een unieke kans om drie voor mij belangrijke zaken te combineren: Het zichtbaar laten zijn van de krijgsmacht, het beoefenen van de ruitersport en het in stand houden van een stukje militaire traditie."

WAT VINDT U ER VAN DAT HET REGIMENT HUZAREN PRINS ALEXANDER DE FACTO NIET MEER BESTAAT?

"Het is natuurlijk niet leuk voor een cavalerist om te zien dat de standaard van één van de regimenten huzaren wordt opgelegd." Hij vindt deze omschrijving een eufemisme en er klinkt enige weemoed in zijn stem als we het hebben over de rijke traditie van de Rode Huzaren. "Toch is het een logisch gevolg van de ontwikkeling die de krijgsmacht doorgaat. We zijn in de afrondende fase van de overgang van een kader-militie leger naar een expeditionaire krijgsmacht bestaande uit vrijwilligers. Hierbij is het onvermijdelijk dat er keuzes gemaakt worden, ook daar waar het opheffen van onderdelen betreft. Er zijn nog maar drie cavaleriebataljons over en het zou een verkeerde zet zijn om de tradities van het vierde regiment op een kunstmatige manier in stand te houden." Er klinkt veel realisme door in deze constatering. Maar Kampen vervolgt dan weer meer een bevlogenheid die hem typeert: "Maar de Trompetters van het Escorte zullen met hun rode attila's voor altijd herinneren aan de Rode Huzaren. Het past ook in een andere cavale-

De trompetters van het Regiment Huzaren Prins Alexander Foto: Dennis Boom

Beëdiging op het binnenhof. Foto: Archief maj Harry Kampen

rietraditie, namelijk dat de trompetters zich qua uitmonstering onderscheiden van de overige huzaren door in zogenaamde contrakleuren te rijden.”

UW BELANGRIJKSTE EVENEMENT IS PRINSJESDAG. HOE BEREIDT U UZELF EN UW EENHEID VOOR OP DEZE DAG?

“We moeten voor deze dag flink aan de bak. Alles moet kloppen en we kunnen ons geen foutjes veroorloven,” stelt Kampen. “In feite begint de voorbereiding al bij het werven van de militairen van het escorte. Het moeten allemaal ervaren ruiters zijn. Verder wordt er vijf of zes maal per jaar een weekend geoefend. Hoewel we begrijpen dat niet iedereen altijd aanwezig kan zijn, stellen we dat als je niet tenminste driemaal hebt meegeoefend, je dat jaar niet in aanmerking komt om op Prinsjesdag mee te rijden.” Het programma van deze oefendagen bestaat uit oefeningen voor het militair ruiterbewijs, formatierijden, exercitie te paard en te voet en, niet onbelangrijk, sabelexercitie.

De opwerkcyclus voor Prinsjesdag zelf begint op de vrijdag eraan voorafgaand. Er wordt gewerkt volgens een min of meer vast draaiboek. Zaterdag volgt er een training waarbij wordt gereden en gesprongen met het sabel in de hand. De zondag wordt gebruikt om onder leiding van kol Wassenaar, die de algehele leiding van de stoet op Prinsjesdag heeft, de gehele Koninklijke stoet voor te oefenen in een generale repetitie. De zondag wordt afgesloten met een beëdiging van cavaleristen op het Binnenhof. Hier kunnen de regimentscommandanten militairen te paard beëdigen. Met de eed of belofte wordt vooral trouw, gehoorzaamheid en legitimiteit getoond. Het gaat om de ethiek van de militair Dit wordt in de openbaarheid afgelegd om de burgers van ons land in staat te stellen waar te nemen dat het militairen ernst is met deze eed of belofte. Deze eedsaflegging werd dit jaar voor de derde keer georganiseerd op het Binnenhof. De eerste maal was op uitdrukkelijk verzoek van wethouder Huffnagel van Den Haag. Deze wilde zo de verbondenheid tussen de residentie en de krijgsmacht opnieuw benadrukken. “En zeg nu eerlijk, een beëdiging van cavaleristen te paard in de ambiance van het Binnenhof, dat is toch geweldig?” Harry Kampen straalt bij het stellen van deze retorische vraag.

“Op maandag gaan we naar het strand,” vervolgt hij. Daar wordt de lat hoog gelegd. Zo waren er dit jaar niet alleen de gebruikelijke momenten met publiek, rook, geweervuur, muziek, thunderflashes en ander vuurwerk, maar waren er ook enkele Leopard II tanks bij om een extra dimensie aan de be-

kende oefendag toe te voegen. “Hiermee kon ik niet alleen een nieuw oefenelement aan de voorbereiding toevoegen, maar was ik ook in staat om invulling te geven aan het wervingsaspect van mijn “doordeweekse”baan bij defensie”, vertelt Kampen. “Maar het belangrijkste aspect dat we op maandag beoefenen is formatiebehoud onder alle omstandigheden.”

Het escorte bestaat uit een drietal elementen; een standaardwacht en twee pelotons. De standaardwacht van zes elite-huzaren rijdt met een van de cavaleriestandaarden. Het eerste peloton bestaat geheel uit officieren en rijdt direct achter de koets. Voor de koets rijdt het tweede peloton dat bestaat uit de onderofficieren, korporaals en huzaren.

“Ik begin in beide pelotons met een sterkte van ongeveer 32 ruiters. Aan de feitelijke dag doen echter pelotons van 25 ruiters mee. In de opwerkcyclus vallen er dus altijd 6 à 7 per peloton af. Dat is geen schande, maar het kan natuurlijk altijd dat iemand zich blesseert, dat een combinatie van paard en ruiter gewoon even niet helemaal werkt of een andere reden. Toch blijven de afvallers gewoon beschikbaar tot aan het einde van de rijtoer. Zo heb ik altijd een ruiter in vol ornaat gereed staan, dus met paard en in ceremonieel tenue, voor het geval dat een van de ruiters onverhoopt vlak voor of zelfs tijdens de rit uitvalt. Dan kunnen we hem bliksemsnel vervangen en niemand die het verschil ziet. Dat lijkt misschien niet leuk, maar het is wel een belangrijke taak, want alles staat en valt bij een vlekkeloze uitvoering”.

Het kleden in het ceremonieel tenue. Let op de kolbakken in de emmers op de achtergrond. Foto: Archief maj Harry Kampen

De standaardwacht van het Regiment Huzaren van Boreel. Foto: Dennis Boom

HOE HEeft U DEZE PRINSJESDAG BELEEFD?

Kampen begint te glunderen: "Het was één groot feest!" Kernachtiger had hij het niet uit kunnen drukken. En daar is ook niets mis mee, want waarom zouden we geen plezier mogen beleven aan het werk dat we verrichten? Zeker als de uitvoering onberispelijk is.

HOE IS HET OM MET RESERVISTEN TE WERKEN? ZE HEBBEN NU EENMAAL OOK ANDERE VERPLICHTINGEN DIE SOMS BOTSEN MET HET MILITAIR ZIJN.

"Ik ervaar het als een groot voorrecht om met reservisten te mogen werken. Wat hen bijzonder maakt is in algemene zin hun positief kritische mentaliteit bij alles wat ze moeten doen. Ze hebben een joi de vivre die je niet bij elke BOT-militair vindt. Ze zijn zeer gemotiveerd, dat zie je aan de tijd die ze vrijmaken voor hun reservisten werkzaamheden. Nadat ze bij hun burgerbaan klaar zijn, gaan ze vervolgens door met hun militaire activiteiten. Dat houdt je alleen vol als je erg gemotiveerd bent. Wat mij altijd opvalt, is de volledige metamorfose die ze ondergaan zodra ze het groene pak aantrekken. Het duurt bij de ene iets langer dan bij de ander, maar je ziet altijd dat ze de klik maken van burger naar militair en er zich naar gaan gedragen."

Maar daar blijft voor Kampen niet bij; het Cavalerie Ere-Escorte is ondergebracht in een particuliere stichting. Door het uitgebreide netwerk van de reservisten worden er mogelijkheden aangeboden, die via defensie niet toegankelijk zijn. Denk hierbij maar aan de donateurs die de stichting kent. Deze bieden ondersteuning in de vorm van het beschikbaar stellen van een paard, uniformen of gewoon een jaarlijkse geldelijke bijdrage

Nu gaat het gebeuren! Foto: Dennis Boom.

doet. Want ook met dat laatste is het Cavalerie Ere-Escorte blij, want de uniformen die gebruikt worden, zijn eigendom van de stichting en het onderhoud kost nu eenmaal geld.

HOE WERFT U NIEUW PERSONEEL VOOR HET ESCORTE? AAN WELKE EISEN MOETEN ZIJ VOLDOEN EN WELKE TRAINING DOORLOPEN ZE?

“We zijn gelukkig goed op sterkte, maar zoals zoveel organisaties hebben we wel wat last van vergrijzing. Dus zijn we altijd op zoek naar versterking,” legt Kampen uit. “Nieuwe aanwas zoeken we in een aantal verschillende richtingen. Allereerst werven we actief onder de staande cavalerie-eenheden en de cavalerie-reserve. Verder zijn ook reserve-militairen uit andere onderdelen welkom, ik denk hierbij aan marechaussee en artillerie, maar beperken ons daar zeker niet toe. Het feit dat meer dan tweederde van de sterkte uit reservisten bestaat, geeft aan dat we ook onder die doelgroep regelmatig geschikte kandidaten tegenkomen”. Kampen vertelt vervolgens dat hij ook jonge b.d.-ers en zelfs een soldaat van de Natres onder zijn sterkte

telt. Hij legt de nadruk op de basisvaardigheden, of beter, het aanvangsniveau dat elke recruit moet hebben. Alleen zij die ervaring hebben als ruiter, komen door deze eerste selectie heen. “Ze moeten gewoon kunnen rijden, want we hebben de tijd niet om ze deze basisvaardigheden bij te brengen,” legt hij uit. “We hebben gelukkig nog niet te maken met tekorten, maar kunnen altijd versterking gebruiken, dus ruiters voor!”

Na deze ontboezeming sluiten we af, het notitieblok gaat weer in de koffer, de lege koffiebekers in de prullenmand en terwijl we afscheid nemen, begin ik met de verwerking van het verhaal dat ik zojuist heb beleefd. Harry Kampen lijkt me de geschikte man voor deze functie: Aan de ene kant heeft hij een zeer duidelijke mening over het behoud van traditie, gevoel voor decorum en een persoonlijke uitstraling die daar absoluut bij past. Maar aan de andere kant is hij zeker geen houwdegen die zich te paard door het verleden begeeft. Hij staat met beide benen op de grond, ... of is het in de stijgbeugels...?

Heden en verleden. Foto: Dennis Boom

FACTSHEET

GESCHIEDENIS

Het Cavalerie Ere-Escorte vertegenwoordigt in vele opzichten een uniek stuk militaire traditie. Voor de Tweede Wereldoorlog werd de Koningin tijdens de rijtoer op Prinsjesdag geëscorteerd door een ere-escorte van het in Den Haag gelegerde 3e Regiment Huzaren, ook wel de "Rode Huzaren" genoemd vanwege hun uitmonstering in attila met rode tressen. Tijdens het huwelijk van H.K.H. Prinses Beatrix met Claus von Amsberg in 1966 reed het Cavalerie Ere-Escorte voor het eerst na de Tweede Wereldoorlog weer als officieel Koninklijk Escorte uit. In 1972 werd de traditie van het Cavalerie Ere-Escorte op Prinsjesdag in ere hersteld. Op 19 mei 2001 vervulde het Cavalerie Ere-Escorte zijn rol tijdens het huwelijk van Z.K.H. Prins Constantijn en Laurentien Brinkhorst. Op 2 februari 2002 escorteerde het Cavalerie Ere-Escorte Z.K.H. de Prins van Oranje en Máxima Zorreguieta tijdens hun huwelijk in Amsterdam. Ook waren er escortes bij de bijzettingen van Z.K.H. Prins Claus in 2002 en van H.M. Koningin Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard in 2004. Op 21 juni 2005 escorteerde het Cavalerie Ere-Escorte Z.M. Koning Albert II en H.M. Koningin Paola in verband met de 175e verjaardag van België. Voorts zijn er optredens geweest van detachementen van het Cavalerie Ere-Escorte op staatsceremoniën in Chili, Spanje, Polen en de USA.

BEROEPSMILITAIRES EN RESERVISTEN

De samenstelling van het Cavalerie Ere-Escorte is bijzonder te noemen. De ruiters komen uit alle cavalerieregimenten van de Koninklijke Landmacht. Een groot deel van de ruiters bestaat uit reservisten die zich samen met hun beroepscollega's hebben verplicht om gedurende het gehele jaar in escorteverband te oefenen voor evenementen zoals Prinsjesdag en speciale gebeurtenissen rond het Koninklijk Huis. De reservisten hebben in het dagelijkse leven uiteenlopende banen: advocaat, ondernemer, bankier, agrariër, leraar, onderwijzer, bankmedewerker, manager, dierenarts, vakbondsmedewerker, et cetera. De paarden voor het escorte zijn voornamelijk afkomstig van de ruiters zelf en van particulieren die het een eer vinden hun paarden voor een ere-escorte beschikbaar te stellen.

Om tot het CEE te kunnen toetreden moet men vooreerst voldoende vaardige ruiter zijn. Verder moet men behoren tot het beroepspersoneel van het Wapen der Cavalerie of tijdelijk bij een cavalerie-eenheid tewerkgesteld zijn. Ook het actieve reservepersoneel van de Krijgsmacht is welkom. Bij voorkeur van het Wapen der Cavalerie, maar in andere gevallen is al dan niet tijdelijke registratieve herindeling mogelijk. Ook leden van de Nationale Reserve kunnen toetreden, met dien verstande dat hun operationele Natres-taken altijd prevaleren boven de ceremoniële Escorte-taken. Oud-beroepspersoneel van de Krijgsmacht kan worden aangesteld als reserve-militair, bestemd voor bereden diensten bij het CEE. Dat geldt ook voor alle ex-dienstplichtigen van de Krijgsmacht. Voor niet-actieve (reserve-) militairen waar een nieuwe aanstelling nodig is, geldt een keuring en veiligheidsonderzoek. De leeftijdsgrens voor toetreding was voor 2008 vastgesteld op 43 jaar.

SAMENSTELLING

Het Cavalerie Ere-Escorte rukt uit met de volgende eenheden te paard: een commandogroep (commandant en twee trompetters), een standaardwacht (zes huzaren) met de standaard van één van de drie staande cavalerieregimenten en twee pelotons ruiters (50 huzaren). Het Eerste Peloton rijdt direct achter de Gouden Koets en bestaat uit officieren. Het Tweede Peloton rijdt als tweede bereden eenheid in de koninklijke stoet en bestaat uit onderofficieren, korporaals en huzaren. Het Cavalerie Ere-Escorte staat onder commando van de Majoor der Huzaren Harry Kampen.

Het Cavalerie Ere-Escorte is door particulier initiatief (de Stichting Cavalerie Ere-Escorte) in het leven geroepen en is een officiële militaire eenheid van de Koninklijke Landmacht. De samenwerking tussen de stichting en de Koninklijke Landmacht is geregeld in een convenant tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting Cavalerie Ere-Escorte. Krachtens dit convenant heeft de stichting de plicht om te zorgen voor voldoende geoefende ruiters, voor paarden en voor een ceremoniële uitrusting. De stichting wordt hiertoe in staat gesteld door steun van de Koninklijke Landmacht en bijdragen van particulieren, bedrijven en stichtingen. Het geheel uit cavaleristen samengestelde bestuur van de Stichting Cavalerie Ere-Escorte wordt voorgezeten door Luitenant-Generaal b.d. Tony van Diepenbrugge.

EENS VAN HET REGIMENT HUZAREN PRINS ALEXANDER, NU VAN ALLE REGIMENTEN.

Jarenlang heeft het CEE opgetreden als eenheid van het Regiment Huzaren Prins Alexander (RHPA), vernoemd naar Prins Willem Alexander Frederik Constantijn Nicolaas Michiel, de tweede zoon van Koning Willem II en Anna Paulowna. Dit regiment zette de traditie voort van het 3e Regiment Huzaren, dat in Den Haag was gelegerd. Recruten van het Cavalerie Ere-Escorte werden tot de oplegging in 2007 beëdigd op de standaard van het Regiment Huzaren Prins Alexander, de laatste negen jaar door de fiere regimentscommandant te paard, Ikol Douglas Alexander. Helaas zijn de parate bataljons van RHPA opgeheven in het kader van de verkleining van de cavalerietaak, waardoor dit regiment moest worden ontbonden en de standaard opgelegd. Het Cavalerie Ere-Escorte is nu een zelfstandig mobilisabel eskadron, waarin alle vier regimenten van de Cavalerie vertegenwoordigd zijn. De recruten van het CEE worden nu beëdigd op de standaard van één van de drie overgebleven staande regimenten. Deze beëdiging wordt jaarlijks te paard onder grote publieke belangstelling en in aanwezigheid van het Militair Huis van Hare Majesteit de Koningin op de zondag voor Prinsjesdag op het Binnenhof uitgevoerd. In 2008 nam Ikol Harold de Jong, Commandant van het Regiment Huzaren van Boreel, de eed af van vijf jonge Huzaren, die daarmee tot zijn regiment toetraden. De standaard van de regimentscommandant die op het Binnenhof te paard beëdigd, heeft de eer op de Derde Dinsdag als de standaard van de Cavalerie in de Koninklijke Stoet te rijden.

OPWERKPROGRAMMA

Het eskadron bereidt zich voor op zijn taak door regelmatige oefening en door de opkomstdagen voor Prinsjesdag. Door het jaar heen wordt vijfmaal op een zondag in eenheidsverband geoefend in het rijden in formaties, het hanteren van de sabel en het nemen van bescheiden hindernissen. Dat gebeurt op wisselende locaties in het land. Alle ruiters die voor selectie voor escortetaken in aanmerking willen komen, moeten een vaardigheidsniveau laten zien dat overeenkomt met de eisen voor het Militair Ruiterbewijs. Naast deze eskadronsoefeningen stimuleert het CEE de sportieve en hippische ontwikkeling van de ruiters. Vele escorteurs nemen actief deel aan militaire ruiterkampioenschappen, de Moderne of Olympische Vijfkamp, oefeningen in bereden wapenvaardigheid, internationale wedstrijden en jachten.

Op de vrijdag voor Prinsjesdag komen de geselecteerde ruiters op in het tijdelijk Cavaleriekamp 'Waalsdorp', dat op de Waalsdorpervlakte in de duinen bij Scheveningen is opgebouwd. Vier intensieve dagen van rijden, manoeuvreren en poetsen volgen, waarin man en paard tot een eenheid worden gesmeed. Uit een verzameling ruiters wordt in korte tijd de ontplooibare eenheid te paard gevormd, die op zondag in het middelpunt van Den Haag op het Binnenhof een plechtige beëdigingsceremonie uitvoert en op maandag op het Noorderstrand bij Scheveningen de bekende oefening met rook, muziek, vlaggen en mitraille rijdt. In 2008 was daar voor het eerst het gecom-

bineerde optreden van de ruiterpelotons met Leopard tanks te zien! De oefening wordt afgesloten met het galopperende eskadron in aanvalsformatie, geflankeerd door moderne tanks.

Na zoveel spektakel zijn ruiters en paarden gereed om op dinsdag op waardige en vaardige wijze ons Staatshoofd te escorteren van haar paleis naar het Binnenhof. Zo vertegenwoordigen zij op traditionele wijze de parate Cavalerie in het ceremonieel van Prinsjesdag.

SOLLICITEREN

Beroepspersoneel kan contact nemen met de Eskadronscommandant: maj Harry Kampen, e-mail har.kampen2@mindef.nl of met het Hoofd Bureau Ceremonieel en Protocol van de Commandant Landstrijdkrachten, lkol Corstiaan de Haan, CJCH.de.Haan@mindef.nl.

Alle overige categorieën kunnen ook verbinding maken met de Adjudant Personeelszaken, res-AOO Leendert van der Elst, Leendert.van.der.Elst@mbdb.nl.

CONTACTGEGEVENS

Stichting Cavalerie Ere-Escorte, t.a.v. de Secretaris, res-Ritm. Jhr Ir M.O.M. van der Goes, Lindelaan 10, 1405 AK, Bussum
E-mail: maurits@aces.nl
Internet: www.cavalerie.net

Overdracht van het commando van het Cavalerie Ere-Escorte na afloop van Prinsjesdag 2007. Foto archief maj Harry Kampen.

JAARREDE VAN DE VOORZITTER

UITGESPROKEN OP DE 91STE ALGEMENE VERGADERING TE MAASTRICHT

Generaals, kolonels, dames en heren.

TEERUGBLIK

Mijn jaarrede begin ik met een blik terug op het afgelopen jaar. De KVNRO heeft een bewogen jaar achter de rug. Dit vindt u onder andere terug in het feit dat we, naast de reguliere Algemene Vergadering, die op een meer dan voortreffelijke wijze door de afdeling Noord Brabant-west was georganiseerd, ook tweemaal een Bijzondere Algemene Vergadering bijeen moesten roepen.

Het was een jaar waarin reservisten weer langzaam aan belang wonnen na jarenlang in de schaduw te hebben gestaan. Het is gebruikt om het belang van reservisten hernieuwd bij de politiek en de krijgsmachtleiding onder de aandacht te brengen. Het voert te ver om van alle overleggen, telefoontjes, e-mails en andere contacten verslag te doen. Het is ook niet verstandig, omdat stille diplomatie soms betere resultaten geeft dan in het openbaar je zaak te bepleiten. Maar de resultaten liegen er niet om. Het genoemde veelvuldige contact met alle betrokken partijen heeft tot een aantal goede en tastbare resultaten geleid. Ik noem een paar van deze zaken:

Het aantal reservisten is niet meer in absolute zin beperkt. Meer en meer wordt ingezien dat een dergelijke beperking niet alleen vanuit reservistenstandpunt onwenselijk is, maar ook de krijgsmacht en haar inzetbaarheid onnodig beperkt. Elke organisatie wordt uitgedaagd zo flexibel mogelijk met haar middelen en haar omgeving om te gaan. De krijgsmacht is daar geen uitzondering op. In samenspel met de Tweede Kamer heeft het departement besloten de absolute bovengrens van 5.610 RMT-ers (dus Reservisten Militaire Taken) en RSD-ers (Reservisten Specifieke Deskundigheid) los te laten.

Er komt een nieuwe Reservistennota van het ministerie. Deze nota wordt naar verwachting half oktober door de Staatssecretaris naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin zullen naar verwachting ook regelingen komen die het voor reservisten makkelijker zullen maken om hun functie te vervullen. Er zal aandacht worden gegeven aan onderwerpen als Employer Support, en inzet van reservisten buiten de bekende RMT (Nares, Natops en GLR) en RSD (CIMIC en geneeskundig). Dat betekent dus een uitgebreidere inzet dan voorheen en meer functies voor reservisten.

Deze nieuwe inzet zal bestaan uit het opvullen van "lege" plaatsen die achter blijven als militairen op uitzending zijn of gewoon een vacature hebben achter gelaten. In de nota zal ook worden aangegeven hoe reservisten kunnen worden behouden. Hoe het aantrekkelijk gemaakt kan worden om reservist te worden, te zijn en te blijven. Daarnaast zal een aantal rechtpositionele zaken worden geregeld in de nota.

*Luitenant-kolonel Willem Verheijen,
algemeen voorzitter van de KVNRO*

DE RESERVIST WORDT WEER BELANGRIJK

Na de val van de muur, vervolgens het afschaffen van de opkomstplicht en het opheffen van mobilisabele eenheden, raakte de reservist achterop. De meeste werden definitief naar huis gestuurd. Niets hielp daartegen, want de meeste reservisten waren een nutteloze groep geworden. Een kleine groep werd aangehouden voor de 3e Hoofdtak van Defensie of vanwege hun specifieke deskundigheid.

Maar tijden veranderen. Onder invloed van de arbeidsmarkt, maar zeker ook door de te lopen risico's krijgt de krijgsmacht te maken met oplopende personele tekorten. Op dit moment zijn er zo'n 7000 vacatures en het lijkt dat dit aantal door blijft groeien. Alle inspanningen ten spijt zullen grote aantallen vacatures voorlopig onvervuld blijven. Wat betekent dit tekort voor de reservisten? Naar mijn mening biedt deze situatie goede kansen voor de reservisten om vaker, breder en ook anders een rol te kunnen spelen in de krijgsmacht. Defensie heeft de reservisten nu weer hard nodig. Zowel op militaire functies, maar ook als haar ambassadeurs in de maatschappij. Het militaire vak heeft grote behoefte aan goede marketing, die niet alleen bestaat uit televisie spotjes en topsporters.

KONGSBERG

KONGSBERG NORCONTROL IT AS

C-Scope - the World's most advanced Vessel Traffic Service (VTS) System features:

- Service-oriented architecture
- Geographical-information-system based Operator Client
- Open standards: ODBC, WMS (OGC), XML, TCP/IP, etc
- 2D and 3D views
- Warning calculations in 2D and 3D
- Geo-referenced maps, charts and imagery: S-57, S-63, MIF, ADRG, TIFF, JPEG, DTED, MrSid, etc
- Dynamic risk assessment
- High quality radar video
- Centralised tracking
- Intelligent sensor fusion
- Above- and below-water sensors
- Radar/radio coverage analysis
- Drift models for search and rescue/oil spill
- Meteorological and oceanographic data
- CPA, TCPA and Interception tool

WORLD CLASS – through people, technology and dedication

Kongsberg Norcontrol IT

P.O. Box 1024

NO-3194 Horten, Norway

E-mail: knc.webmaster@kongsberg.com

Fax.: +47 33 04 57 35

Telephone: +47 33 08 48 00

www.kongsberg.com

Hoe kunnen we nu komen tot die grotere inzet van reservisten? In mijn contacten met beroepscollega's zijn mij een aantal dingen duidelijk geworden. Ik geef u enkele voorbeelden hoe Defensie samen met de KVNRO de randvoorwaarden kan scheppen voor meer en bredere inzet van reservisten:

- Allereerst is er naast de genoemde RSD en RSD militairen behoefte aan algemene reservisten. Reservisten vullen voor een bepaalde periode in voltijd of deeltijd een opgevallende plaats op. We noemen dit back-fill. De KVNRO pleit hier al jaren voor.
- Er moet een grotere uitwisselbaarheid tussen reservisten en beroepscollega's komen. Een reservist uit de Natres of uit het CIMIC-bataljon zou natuurlijk best wel basiscommandant van Deh Rawod kunnen zijn, ook al is hij of zij daar niet is voor aangenomen. Of wellicht zou een reservist die als manager personeelszaken werkt tijdelijk S1 van een bataljon kunnen worden, omdat de organieke S1 uitgezonden is of omdat dit een van de eerder genoemde 7000 vacatures is. Meer flexibel maatwerk leidt zo tot grotere inzetbaarheid.
- Ook moet overwogen worden of voor het invullen van lege plekken ook niet gebruik kan worden gemaakt van meer seniore reservisten tot bijvoorbeeld 65 jaar. Onze oudere collega's zijn geschikt voor staffuncties, wervingsfuncties, opleiding en training.
- We geven defensie in overweging alsnog weer gebruik te gaan maken van de tienduizenden oud-reservisten die een jaar of 2 geleden zijn weggestuurd. Velen van hen hebben kennis en ervaring die kan worden ingezet in back-fill of bij nationale taken.

Maar ook de KVNRO kan haar steentje bijdragen:

- Zo kan de KVNRO defensie ondersteunen bij de werving van nieuwe aspirant reserveofficieren. Wij hebben bijvoorbeeld contact met universiteiten, en andere instellingen waar kandidaten zijn die interesse hebben voor een functie in de Krijgsmacht. We kunnen deze mensen, als ze aan de eisen voldoen, aspirantlid van onze vereniging laten worden. Vervolgens kunnen wij, in nauwe samenwerking met defensie, een rol spelen bij de voor- en basisopleiding van deze groep. Denk daarbij aan ZHKH, krijgstuicht en andere kennisvakken om hen geïnteresseerd te krijgen en betrokken te houden. Defensie zal hen daarna zelf verder opleiden t.b.v. van inzet. Het is een vorm van enthousiasmeren en binden. Het is werving.
- De KVNRO kan defensie ondersteunen door te helpen snel de juiste reservisten te vinden die de nodig zijn. Met onze Civilian Skills Database (CSDB) hebben we een krachtig platform in handen om hier invulling aan te geven. De CSDB is een webapplicatie op de KVNRO-website waarin reservisten zelf kunnen bijhouden wat hun civiele en militaire kennis en vaardigheden zijn. Ook kan men perioden en uren van beschikbaarheid voor inzet of plaatsing opgeven. Defensie kan hier vervolgens gebruik van maken in de wervings- en vullingsactiviteiten. In de komende 12 maanden zullen we de CSDB gaan uitrollen en we hopen u in de volgende jaarvergadering de eerste resultaten te kunnen melden.
- Een andere manier waarop de KVNRO wil bijdragen is door

te zorgen dat bestaande reservisten beschikbaar en gemotiveerd zijn en blijven. We doen dit door in samenwerking met defensie voor de leden activiteiten te ontplooiën die een militair aspect hebben en die voor hen aantrekkelijk zijn. Als voorbeelden noem ik regelmatige bezoeken aan eenheden en kazernes, bezoeken aan en vaartochten met marineschepen, schietoefeningen en simulatoroefeningen. Hiermee kunnen we reservisten extra oproepen en worden zij extra geboeid en betrokken voor de krijgsmacht. Dit heeft het bijkomende effect dat de kennis en betrokkenheid van onze oudgedienden, die zich jarenlang hebben ingezet, voor hun voormalig werkgever ook nu weer worden betrokken bij de huidige krijgsmacht.

- Nog een manier om defensie te helpen goede reservisten te krijgen en te houden is de mogelijkheid dat defensie elke afzwaaiende beroepsmilitair, actief begeleidt naar een van de reservistenverenigingen. Daardoor gaan deze oud-collega's niet verloren voor de krijgsmacht, maar vinden een platform om als reservist verder te gaan. De inspanning is gering en naar onze verwachting zal dit direct resultaten opleveren!

Uit deze paar voorbeelden ziet u dat wij defensie veel te bieden hebben als bijdrage aan de oplossing voor de huidige personeelsproblematiek. Dit is niet nieuw; Al meer dan 90 jaar is het de taak van de KVNRO om defensie te ondersteunen.

Leden en gasten luisteren aandachtig naar de voorzitter.
Foto: maj Marc Daverveldt.

ACTIVITEITEN VAN DE VERENIGING

De KVNRO ontplooiert activiteiten die er op gericht zijn om onze statutaire doelstellingen in te vullen. Dat zijn activiteiten ter ondersteuning van defensie, activiteiten in onze rol als ambassadeur tussen defensie en de maatschappij en activiteiten ter bevordering van de saamhorigheid tussen reserveofficieren. Ik noem u enkele van de belangrijkste KVNRO activiteiten uit het afgelopen jaar.

We kennen een aantal internationale activiteiten zoals:

- De Tweedaagse Militaire Prestatie Tocht (TMPT), bij uitstek een paradepaardje van de KVNRO, werd in het afgelopen jaar weer zeer succesvol georganiseerd en had een

- hoog aantal nationale en internationale deelnemers.
- Ook wordt jaarlijks de Eendaagse Militaire Prestatie Tocht georganiseerd door de KVNRO. Wellicht wat minder bekend, maar zeker ook een belangrijke activiteit van de vereniging.
- Het NISC (Netherlands International Shooting Competition for Reserves) is een door de KVNRO georganiseerde internationale schietwedstrijd. Al jaren komen topteams van vele landen naar de Harskamp om deel te nemen aan deze gerenommeerde wedstrijden.
- Het KVNRO Platform Rampen en Crisisbeheersing (KPRC) was het afgelopen jaar weer zeer actief. Het platform, opereert in het maatschappelijk middenveld en heeft nóg meer de koers gezet in de directe ondersteuning van de defensie bij de invulling van de 3e Hoofdtak, de Nationale Operaties. Het KPRC ondersteunt defensie door het uitwisselen en beschikbaar te stellen tussen de vele betrokken partijen van hoogwaardige kennis en ervaring op het gebied van Rampen en Crises met behulp van bijeenkomsten en symposia.
- De Intergeallieerde Confederatie van Reserve Officieren, de CIOR, is een confederatie van reserveofficierenverenigingen uit 36 landen. Dat zijn NAVO-landen, Partnership for Peace landen en een aantal andere landen, zoals Australië en Zuid-Afrika. Totaal vertegenwoordigt de CIOR 1,3 miljoen reserveofficieren. CIOR heeft ten doel de NAVO te adviseren op het gebied van reservistenaangelegenheden en is daarvoor ook door NAVO officieel erkend. Daarnaast heeft CIOR als doel om individuele reserveofficieren verder te professionaliseren en een risicoloze omgeving voor internationale samenwerking te bieden.

CIOR wil ik graag nader belichten. Nederland is een van de oprichters van CIOR, dat overigens al langer bestaat dan de NAVO zelf. De Nederlandse vertegenwoordiging speelt een belangrijke rol in CIOR. We bezetten veel posities op belangrijke plaatsen in de comités en in de afgelopen periode heeft Nederland het voorzitterschap van CIOR overgenomen voor de komende twee jaar. Het is niet alleen een eer maar vooral ook een belangrijke en zinvolle taak. Immers, de NAVO zet reservisten in in uitzendgebieden en het is van belang dat deze reservisten van zich kunnen laten horen en adviezen kunnen verstrekken op basis van best practices en lessons learned. Realiseert u zich dat de presidency ook met de NAVO spreekt namens reserveofficieren van de complete Amerikaanse reservebrigades die zijn uitgezonden naar Afghanistan en Irak.

CIOR adviseert niet alleen de NAVO, maar onze Nederlandse vertegenwoordiging bij CIOR adviseert ook de Nederlandse krijgsmacht door middel van regelmatige rapporten over de onderwerpen die op de bijeenkomsten zijn besproken. Dezelfde lessons learned en best practices worden zo doorgegeven. Een belangrijk advies is bijvoorbeeld de ervaring die is opgedaan door onze Australische zusterorganisatie. Daar kent men een uitstekend model van Employer Support voor de werkgevers van reservisten. Wij hebben hierover uitgebreide en goedgedocumenteerde informatie teruggekoppeld aan defensie om te gebruiken in het kader van het Project Werving en Behoud.

De CIOR heeft nauw en veelvuldig contact met het NRFC, het NATO Reserve Forces Committee, bestaande uit de Inspecteurs-Generaal voor de Reservemilitairen van alle NAVO-landen. Nederland bekleedt momenteel het voorzitterschap en ik verheug me dat vandaag de voorzitter van de NRFC, brigadegeneraal Oude Lohuis, in ons midden is.

De CIOMR is de zusterorganisatie van de CIOR op medisch gebied. Hierin vinden we reserveofficieren-arts uit 36 landen. Ook zij komen een aantal keren per jaar bij elkaar en hebben hoogwaardige congressen op militair medisch gebied. Enkele van onze leidende militaire artsen spelen belangrijke rollen in deze internationale militair-medische organisatie.

Tot slot onze KVNRO en CIOR sportploeg. In het afgelopen verenigingsjaar heeft deze ploeg wederom prestaties geleverd waar we als KVNRO trots op mogen zijn. Al een aantal jaren domineren onze sporters de KL-kampioenschappen en de CIOR Militaire Competitie. Ze wonnen de hoogste prijzen in de grootste internationale wedstrijden. Zij krijgen daarvoor van de KVNRO metterdaad de erkenning die zij als topsporters verdienen. Een erkenning die hen, naar onze mening, soms bij militaire kampioenschappen in Nederland onterecht werd onthouden. Omdat ze 'slechts' reservist zijn...

Ook op nationaal niveau is de vereniging actief. Zo zijn er afdelingen die allerlei activiteiten voor haar leden organiseren. De een met meer succes dan de andere, maar gemiddeld genomen gaat het beter dan voorheen. Een succesformule blijkt het 'onderweg naar huis' concept te zijn. Aan het einde van de werkdag een samenzijn met een spreker die een korte voordracht houdt over een relevant onderwerp. Na een gezamenlijke maaltijd waarin het sociale aspect nadrukkelijk aan de orde komt, volgt nog een kop koffie en rond een uur of half negen gaat ieder weer zijn weegs.

Ook op dit afdelingsniveau zijn er activiteiten waarmee we defensie kunnen ondersteunen. Een goed voorbeeld is de organisatie van lokale herdenkingen. Defensie speelt van oudsher een belangrijke rol bij deze herdenkingen. Maar de defensie-organisatie heeft de mankracht niet meer om al deze evenementen zelf te organiseren. Deze herdenkingen liggen op het raakvlak tussen de militaire en de civiele samenleving. Daarom past de organisatie ervan uitstekend binnen onze statutaire doelstellingen. De KVNRO afdelingen kunnen, al dan niet samen met andere lokale verenigingen, hier een duidelijke rol in spelen. Zo organiseert de afdeling Den Haag elk jaar op 10 mei de herdenking van de slag om Ypenburg. Het was een verenigingsinitiatief om dit van defensie over te nemen. Het budget komt van defensie, de organisatie van de KVNRO. Graag dring ik er bij andere afdelingen op aan dit soort activiteiten in hun eigen regio op te zetten.

DE AANTALLEN LOPEN TERUG

Een ontwikkeling waar vele oudgedienden van de vereniging zich zorgen over maken is het teruglopen van de aantallen leden. Ook wordt er gesproken over de vergrijzing. Dit zijn overigens ontwikkelingen die bij elke vereniging zichtbaar zijn, alleen vind je bij andere verenigingen nieuwe aanwas, jong talent en beginners. In onze vereniging ligt het toch iets anders. Onze grootste bron van aanwas, de dienstplicht, is opgeschort. De

krijgsmacht is in de afgelopen jaren qua omvang gedecimeerd. Vroeger waren onze nieuwe leden vooral dienstplichtigen die afzwaaiden en automatisch overgingen in reservediensdienst en ook min of meer automatisch lid werden gemaakt. We hadden in de jaren '60 en '70 bijna 10.000 leden! De wereld om ons heen is veranderd, de krijgsmacht is veranderd en de KVNRO zal ook moeten veranderen. De aantallen leden zullen nog wel enige tijd terug blijven lopen. Je hoeft geen demograaf te zijn om dat te kunnen voorspellen. Ook zijn onze toekomstige leden geen ex-dienstplichtigen meer, maar BBT-officieren die na een verband van tussen de 4 en 8 jaar zijn afgezwaaid, BOT-officieren die voortijdig de dienst verlaten of burgers die een aanstelling als reservist en vervolgens als reserveofficier ambiëren én krijgen, de zogenaamde spijkerbroeken. Deze term getuigt overigens van weinig respect voor hen die zich een grote inspanning getroosten om langs deze weg reserve-militair of reserveofficier te worden.

De tijden van 10.000 leden komen nooit meer terug. Naar verwachting zijn er in de komende jaren zo'n 6.000 tot 7.000 reservisten. Gelet op de functies, heeft tussen de 20 en 30% hiervan een officiersrang. Dat zou betekenen dat er een potentieel is van 1.500 tot 2.000 actieve leden. Uiteraard is het een utopie dat al die officieren ook lid zullen zijn van onze vereniging. Toch zullen we er naar streven om deze utopie te benaderen. Dit zullen we doen door de vereniging zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor reserveofficieren van alle komaf. Ook zal deze schaalverkleining onvermijdelijk leiden tot nauwere samenwerking met andere reservistenverenigingen.

EEN BLIK NAAR DE TOEKOMST

Hoe ziet de nabije toekomst van de KVNRO er dan uit? Allereerst zullen wij ons moeten blijven inspannen om invulling te geven aan onze statutaire doelstelling. Zoals het ondersteunen van de krijgsmacht in het uitvoeren van de haar opgedragen taken. Dit doen wij met deliverables; verenigingsactiviteiten die een toegevoegde waarde hebben voor defensie. Wat zijn dan die leveranties aan defensie? De eerder genoemde KVNRO-activiteiten zoals de TMPT, het NISC, CIOR-deelname, het voorzitterschap van CIOR, onze CSDB, platforms zoals het KPRC en het vinden, binden en blijven boeien van reservisten.

Maar vooral ook het gevraagd en ongevraagd geven van advies aan defensie en de politiek op gebied van reservistenaangelegenheden. We ondersteunen defensie daarmee en we krijgen daarvoor van defensie weer ondersteuning voor het realiseren van die activiteiten. Dit gebeurt in de vorm van een convenant. De afgelopen perioden heeft het bestuur van de KVNRO zich vooral ingespannen om de reservist en daarmee de vereniging hernieuwd op de kaart te zetten. Gezien de resultaten van de afgelopen jaren zijn we daar succesvol in geweest. We realiseren ons daarbij dat dit lobby-werk permanent onderhoud behoeft.

In de komende periode zullen we meer aandacht aan de interne structuur en het interne functioneren van de KVNRO gaan geven. Vanochtend is in het huishoudelijke gedeelte van de Algemene Vergadering de KVNRO strategienota 2008-2011 aangenomen. Dit betekent dat de leden het bestuur opdracht hebben gegeven de vereniging op een aantal facetten te re-

organiseren. De plannen die wij daartoe hebben ontwikkeld, zullen ons in staat stellen om het komende jaar de vernieuwing van de KVNRO een extra impuls te geven. Hierdoor kan de KVNRO een belangrijke partner voor de krijgsmacht blijven.

Zoals ik eerder al meldde, heeft de KVNRO geconstateerd dat er tot op heden nauwelijks aanwas is van nieuwe reservisten. We willen dit in de komende tijd in positieve zin veranderen. De vereniging zal daartoe een werkgroep instellen die onmiddellijk zal starten om, na studie, aanbevelingen te doen hoe de vereniging de ledenaanwas en het ledenbehoud kan verbeteren.

Tot slot streeft de KVNRO ernaar om de banden met bevriende verenigingen verder aan te halen en tot goede samenwerking te komen om elkaar zo te versterken. In eerste instantie wordt daarbij gedacht aan onze zustervereniging AVR.M. Maar we zullen ook naar andere mogelijkheden moeten kijken om te zien hoe synergie ons kan versterken.

DAMES EN HEREN, IK WIL GAAN AFSLUITEN:

We mogen met trots en tevredenheid terugkijken op het afgelopen verenigingsjaar. Maar we mogen daarom niet op onze lauweren rusten. Er moet nog veel worden gemoderniseerd in de KVNRO. We willen een levendige vereniging zijn met veel activiteiten in alle afdelingen. Maar ook met veel militair gerichte evenementen. Hier gaat de KVNRO zich in de komende tijd voor inzetten. Als voorzitter zal ik het bij mijn aantreden al genoemde tweesporen beleid doorzetten. Namelijk een vereniging die er is voor twee verschillende soorten leden: de actieve reservisten en de post-actieve reservisten. Vooral voor deze laatste groep reserveofficieren die hun sporen verdiend hebben, zal ik mij persoonlijk inzetten om ook hen blijvend een goede reden te geven om lid te zijn van onze vereniging.

Ik sluit af met mijn woorden van vorig jaar: we zijn en blijven een club van gelijkgestemde militairen die uiteindelijk als gemeenschappelijk doel heeft de krijgsmacht te dienen. En ons verbonden voelen met elkaar en met Koningin en Vaderland.

Ik dank u wel.

Lkol Willem Verheijen
Voorzitter KVNRO

VERENIGINGSONDERSCHEIDINGEN

KOLONEL GERARD LETTINGA ERELID VAN DE KVNRO! ERKENNING VOOR MISTER TMPT

(door maj Marc Daverveldt)

ERELIDMAATSCHAP

Tijdens de 91ste AV in Maastricht heeft de algemene vergadering van de KVNRO het erelidmaatschap van de vereniging toegekend aan kol log Gerard Lettinga. Kol Lettinga was al in het bezit van het Kruis van Verdienste van de KVNRO. Op voordracht van het Kapittel van Ereleden, bestaande uit lkol b.d. W. Venker en lkol b.d. P.J. Antonissen, en het bestuur van de KVNRO besloot de vergadering unaniem dat de veelheid en verscheidenheid van activiteiten van kol Lettinga en de wijze waarop hij deze invult, slechts op één manier gehonoreerd kon worden.

De activiteiten die kol Lettinga voor de vereniging ontplooit zijn het voorzitterschap van de TMPT-commissie (Tweedaagse Militaire Prestatie Tocht) en het voorzitterschap van de Reservisten Schietcommissie, die in NRFK (Nederlandse Reservisten Federatie Krijgsmacht) onder meer het NISC-kampioenschap (Netherlands International Shooting Competition), feitelijk het Open Nederlands Schietkampioenschap voor Reservisten, organiseert. Naast deze twee commissie-voorzitterschappen is kol Lettinga een van de drijvende krachten achter het KPRC (KVNRO Platform Rampen- en Crisisbeheersing). Met dit alles heeft kol Lettinga een substantiële bijdrage geleverd aan het invullen van de statutaire taak van de KVNRO.

Kol Gerard Lettinga wordt na de uitreiking van het erelidmaatschap door de voorzitter gefeliciteerd. De secretaris kijkt toe. Foto: mw. Y. Daverveldt

De verrassing voor kol Lettinga was des te groter omdat hij zelf bij het behandelen van de toekenning van het erelidmaatschap in de Algemene Vergadering niet aanwezig was. Zoals bekend viel door een ongelukkige samenloop van omstandigheden de Algemene Vergadering in Maastricht samen met de 16e editie van het NISC in de Harskamp. De aanwezigen in de Algemene Vergadering werd op het hart gedrukt om het genomen besluit

toch vooral tot het einde van de avond onder de pet te houden. Een delegatie van het bestuur verplaatste zich aan het einde van de middag van Maastricht naar Apeldoorn om tijdens het galadiner van het NISC voor alle deelnemers aan de competitie de versierselen van het erelidmaatschap bij kol Lettinga om te hangen. De uitreiking van het erelidmaatschap aan kol Lettinga kreeg een extra feestelijk tintje door dit internationale gezelschap. De algemeen secretaris, maj Marc Daverveldt, heeft als waarderingsreden voor de toekenning genoemd:

De Algemene Vergadering van de KVNRO, gehoord het Kapittel van Ereleden en het bestuur, kent toe aan de kolonel van de logistiek G. Lettinga, het erelidmaatschap van de KVNRO wegens zijn uitzonderlijke verdiensten voor de vereniging, voor de inspirerende wijze waarop hij de Tweedaagse Militaire Prestatietocht (TMPT), de Open Nederlandse Schietkampioenschappen voor Reservisten (NISC), en het KVNRO Platform Rampen en Crisisbeheersing organiseert.

Hierna kreeg kol Lettinga de versierselen omgehangen door de algemeen voorzitter, lkol Willem Verheijen. De versierselen van het erelidmaatschap bestaan uit een rood geëmailleerd KVNRO kruis, dat met het bekende lint verdeeld in 7 even brede banen rood en blauw om de hals wordt gedragen.

HET KRUIS VAN VERDIENSTE

Het erelidmaatschap voor kol Lettinga was niet de enige verenigingsonderscheiding die in Maastricht werd toegekend. Zoals u al in de vorige edities van De Reserve Officier heeft kunnen lezen, zijn er in de afgelopen periode meerdere bijzondere sportprestaties geleverd door leden van de vereniging. Deze prestaties waren zelfs van een zodanig hoog niveau dat de reservisten alle (!)

De nieuwe leden van verdienste vlak na het ontvangen van hun versierselen; v.l.n.r. elnt Allard Bakker, kap Axel Posthumus, maj Harald Kraaij en maj Henk Weerstra. Elnt Hans van Dommelen kon i.v.m. verblijf buiten Nederland niet aanwezig zijn. Hij zal het kruis van verdienst later ontvangen. Foto maj Marc Daverveldt

beroepsmilitairen in de competitie achter zich hebben gelaten. De betreffende militairen hebben meerdere malen de Militaire Competitie in CIOR-verband (met telkens meer dan 100 deelnemende teams uit meer dan 30 landen) gewonnen, zowel in hun klasse als overall. Ook de schietcompetitie is dit jaar in Istanbul gewonnen door een Nederlandse reserveofficier. Verder werd het onder militairen prestigieuze KL-kampioenschap in de afgelopen 4 jaar driemaal gewonnen door deze groep militairen! Het is dan bitter te moeten constateren dat, ondanks het officieel afschaffen van het onderscheid tussen militairen aangesteld bij het beroepspersoneel en bij het reservepersoneel, dit nog niet door de organisatie van de KL-kampioenschappen is doorgevoerd en dat daarom de prijzen uitsluitend aan beroepspersoneel worden uitgereikt. Maar wij blijven rasoptimisten omdat de professionaliteit van reservisten niet onder hoeft te doen voor die van onze BOT-collega's.

KVNRO
Kruis van Verdienste

Het bestuur van de KVNRO was dan ook bijzonder verguld dat in Maastricht vijf Kruizen van Verdienste mochten worden uitgereikt aan

de majoor van de logistiek H.K. (Henk) Weerstra wegens zijn verdiensten voor de vereniging, voor de uitzonderlijke wijze waarop hij gedurende een lange periode deel heeft genomen aan de internationale Militaire Competitie van CIOR. Daarnaast werd deelname aan de nationale militaire kampioenschappen militaire vijfkamp zes maal met de eerste plaats bekroond. Verder heeft hij een grote bijdrage geleverd aan het ontwikkelen van trainingsprogramma's voor zijn collega's.

de majoor der artillerie H.F. (Harald) Kraaij wegens zijn verdiensten voor de vereniging, voor de uitzonderlijke wijze waarop hij sinds 1990 heeft deelgenomen aan de internationale Militaire Competitie van CIOR en daarbij in 1992 en 2007 dit kampioenschap heeft gewonnen. Daarnaast werd deelname aan de nationale militaire kampioenschappen militaire vijfkamp door het CIOR team in 2005, 2007 en 2008 met de eerste plaats bekroond. Individueel werd hij in 1999 nationaal kampioen militaire vijfkamp en in 2007 werd hij eerste in het veteranenklassement.

de kapitein der infanterie A. (Axel) Posthumus wegens zijn verdiensten voor de vereniging, voor de uitzonderlijke wijze waarop hij sinds 1989 deel heeft genomen aan de internationale Militaire Competitie van CIOR en daarbij in 1992 dit kampioenschap heeft gewonnen. Daarnaast werd deelname aan de nationale militaire kampioenschappen militaire vijfkamp door het CIOR team in 2005 en 2008 met de eerste plaats bekroond. Tot slot heeft hij sinds 2001 de deelname aan de Auenland-oriëntering georganiseerd ter bevordering van de saamhorigheid en het oriënteringsvermogen van het CIOR sportteam.

de eerste luitenant der infanterie J.W.F. (Hans) van Dommelen wegens zijn verdiensten voor de vereniging, voor

de uitzonderlijke wijze waarop hij sinds 1988 deel heeft genomen aan de internationale Militaire Competitie van CIOR en daarbij dit kampioenschap in 1992 en 2007 en de daarbij behorende schietcompetitie in 2008 heeft gewonnen. Daarnaast werd deelname aan de nationale militaire kampioenschappen militaire vijfkamp in 2008 met de eerste plaats bekroond.

de eerste luitenant van de logistiek W.F.A. (Allard) Bakker wegens zijn verdiensten voor de vereniging, voor de uitzonderlijke wijze waarop hij sinds 1998 deel heeft genomen aan de internationale Militaire Competitie van CIOR en daarbij dit kampioenschap in 2007 heeft gewonnen. Daarnaast werd deelname aan de nationale militaire kampioenschappen militaire vijfkamp in 2005 en 2008 met de eerste plaats bekroond. Ook is hij actief als bestuurder voor de sportploeg.

De versierselen van het KVNRO Kruis van Verdienste bestaat uit een blauw geëmailleerd KVNRO kruis aan een lint van 7 even brede banen rood en blauw, waarvan de buitenste rood zijn. Deze onderscheiding mag op het uniform binnen en buiten verenigingsverband worden gedragen.

WELKE ONDERSCHIEDINGEN KENT DE KVNRO?

De KVNRO kent vier verenigingsonderscheidingen, die hieronder worden besproken.

HET ERELIDMAATSCHAP

Artikel 4 lid 4 van de statuten zegt over ereleden het volgende:

Ereleden kunnen zijn natuurlijke personen, die zich uitzonderlijk verdienstelijk hebben gemaakt voor de vereniging.

In artikel 5 lid wordt vervolgens de benoemingsprocedure beschreven:

Ereleden zijn de in lid 4 van het vorige artikel bedoelde personen die op voordracht van het bestuur of van ten minste drie afdelingen door de algemene vergadering als zodanig zijn benoemd en die die benoeming hebben aanvaard.

Elnt Hans van Dommelen direct na zijn succes in Istanbul. Helaas kon hij niet aanwezig zijn bij de 91ste Algemene Vergadering.
Foto: Cor Wilders, CIOR-sportploeg

Een voordracht tot benoeming tot erelid gaat vergezeld van een schriftelijke toelichting.

Op een door afdelingen gedane voordracht tot benoeming tot erelid brengt het bestuur advies uit.

Het besluit van de algemene vergadering tot benoeming van een erelid dient te worden genomen met een meerderheid van ten minste drie vierde van de uitgebrachte stemmen.

De versierselen van het erelidmaatschap bestaan uit een rood geëmailleerd KVNRO kruis. Het kruis is een zilverkleurig, bijna vier centimeter hoog, achtarmig leliekruis. De vier diagonale armen zijn korter dan de staande en liggende armen. De staande en liggende armen zijn rood geëmailleerd. Als verhoging is een zilverkleurige beugelkroon bevestigd. In het midden van het kruis is een medaillon aangebracht waarop de leeuw uit het Nederlandse rijkswapen is afgebeeld. Het kruis wordt met het bekende lint verdeeld in 7 even brede banen rood en blauw om de hals wordt gedragen. Omdat dit een verenigingsonderscheiding is, mag deze alleen bij verenigingsactiviteiten op het uniform worden gedragen. Buiten deze activiteiten wordt volstaan met de KVNRO baton met een gouden krans.

HET KRUIS VAN VERDIENSTE

Hierover is in de huidige statuten en het huidige huishoudelijk reglement niets vastgelegd. Het is echter een ongeschreven wetmatigheid binnen de KVNRO dat het bestuur, al dan niet op voordracht, het kruis toekent, gehoord het Kapittel van Ereleden.

Om voor het Kruis van Verdienste in aanmerking te komen dient men langjarig een bovengemiddelde bijdrage aan het

INNING CONTRIBUTIES 2008

Onze penningmeester heeft ons het volgende bericht ter publicatie toegestuurd.

Binnenkort vindt de inning van de contributie over het verenigingsjaar 2008 plaats. Bij leden die een machtiging voor incasso hebben verstrekt zal dit bedrag eind september worden afgeschreven. Hierbij zal van te voren worden nagegaan of u inmiddels op andere wijze heeft betaald om een dubbele afdracht te vermijden.

Ook zullen eind september de acceptgiro's worden verstuurd aan die leden die nog geen opdracht tot automatische incasso hebben verstrekt. Het verwerken van acceptgiro's is overigens zeer arbeidsintensief en brengt meer kosten met zich mee. Deze kosten betaald u overigens zelf.

Het bestuur verzoekt u dan ook dringend alsnog toestemming te geven voor automatische incasso. Indien u dit doet, zal daarvoor het eerst over het verenigingsjaar 2009, gebruik van worden gemaakt. U kunt een machtigingsformulier aanvragen bij het bureau van de KVNRO.

functioneren van de vereniging te hebben. Als criterium wordt hierbij bijvoorbeeld genoemd tenminste 10 jaren in bijvoorbeeld een afdelingsbestuur of een commissie en dan nog met een bovengemiddelde bijdrage te hebben gefunctioneerd.

Het Kruis van Verdienste is gelijk aan het Kruis dat bij een erelidmaatschap wordt verleend, met dien verstande dat de staande en liggende armen blauw zijn geëmailleerd. Het kruis wordt als gewone draagmedaille op de borst gedragen. Het lint van het kruis is verdeeld in 7 even brede banen rood en blauw. De buitenste banen zijn rood.

De bijbehorende draagbaton bestaat uit de 7 gelijke rode en blauwe banen, waarbij de buitenste rood zijn. Op de baton wordt een zilveren krans gedragen.

DE ZILVEREN EN BRONZEN KVNRO LEGPENNING

Hierover is in de huidige statuten en het huidige huishoudelijk reglement niets vastgelegd. Het is echter een ongeschreven wetmatigheid binnen de KVNRO dat het bestuur, al dan niet op voordracht, legpenningen toekent, gehoord het Kapittel van Ereleden.

Om voor de legpenning in aanmerking te komen dient langjarig een bovengemiddelde bijdrage aan het functioneren van de vereniging te hebben plaatsgevonden. Als criterium wordt hierbij bijvoorbeeld genoemd tenminste 8 (zilver) of 4 (brons) jaren in bijvoorbeeld een afdelingsbestuur of commissie en dan nog met een bovengemiddelde bijdrage te hebben gefunctioneerd.

De legpenningen zijn identiek aan elkaar, behoudens het materiaal waarvan zij gemaakt zijn.

RECTIFICATIE FACT-SHEET GLR

In de vorige Reserve Officier (2008-03) zijn door een misverstand tussen vertegenwoordigers van de Groep Luchtmacht Reserve en de redactie een aantal onjuistheden geslopen. Die willen we graag met dit bericht rechte trekken. De contactgegevens voor de Groep Luchtmacht Reserve zijn als volgt:

Groep Luchtmacht Reserve
MPC 83A
Postbus 52
3886 NM GARDEREN
telefoon: (0577) 45 36 75
E-mail: reserve@luchtmacht.nl

Geïnteresseerden voor een functie bij de GLR melden zich aan via www.werkenbijdeluchtmacht.nl, onder de button "Word reservist". Via deze site melden zij zich aan voor het bijwonen van een informatieavond van de GLR. In tegenstelling tot wat in het interview staat zijn de reservemilitairen van de luchtmacht niet bij het CIMIC Bataljon gedetacheerd, maar geplaatst. Zij hebben dus geen formele band met de Groep Luchtmacht Reserve. Om binding te houden met het eigen operationeel commando worden ze wel bij activiteiten van CLSK en de GLR betrokken.

Reservisten van de GLR worden niet uitgezonden onder tijdelijke aanstelling als beroepsmilitair. Zij worden als reservist in werkelijke dienst geroepen.

GESLAAGDE 8E EDITIE MILITAIRE PRESTATIE TOCHT TE PAARD (MPTTP)

Door Wim Speth

Een cavalierist in zijn element. Foto maj Harry Kampen

Zaterdag, 29 augustus vormde de schitterende omgeving van 't Harde weer het decor voor de jaarlijkse Militaire Prestatietocht te Paard. Als uitvalsbasis voor de 8e editie van deze kaartlees tocht was dit keer gekozen voor de legerplaats bij Oldebroek. Een recordaantal van 82 deelnemers, waaronder deze keer ook vele collega's van de politie, had ingeschreven voor deze prestatietocht waarbij, naast het uitpuzzelen van de juiste route, een beroep wordt gedaan op vaardigheden als boogschieten, pistoolschieten en ringsteken. Ook worden paarden en ruiters getest op hun moed en behendigheid tijdens een springparcours en het overwinnen van, voor sommige rijdieren, angstaanjagende hindernissen.

Bedrijfsleider van de manege van het Korps Rijdende Artillerie, Ellen van der Putten, had met haar crew en de medewerkers van het ASK de zaken weer voortreffelijk op een rij zodat de deelnemers op tijd in achttien groepen van start konden gaan om het traject van in totaal bijna veertig kilometer af te leggen. De aanwezige dierenartsen, onder leiding van de heer Piet den Hartog, konden, samen met de hoefsmeden, tijdens de verplichte rustpauze constateren dat de ruiters verstandig met de krachten van hun paarden waren omgesprongen. Burgemeester de Lange van de gemeente Elburg werd ter plaatse door organisator lkol b.d. Suijkerbuijk, op de hoogte gebracht van de "strappatzen" die mens en dier moesten ondergaan om aanspraak te maken op de door de gemeente beschikbaar gesteld wisselprijs. Ook gastheer, commandant 11^e Afdeling Rijdende Artillerie en zijn nieuwe plaatsvervanger maj Blom konden met eigen ogen zien hoe het team van de Gele Ridders de paarden door de opgestelde hindernissen manoeuvreerden.

Na de verdiende lafenis werd de tweede helft van de rit het hoofd geboden. Ook dit jaar is weer gebleken dat enige vorm van bewijzing noodzakelijk blijft om het kaartlezend vermogen van de deelnemers te ondersteunen. Uiteindelijk konden de sportievelingen tijdig aanschuiven bij de social in de fraaie Officierskantine op de Knobbel, nadat uiteraard de nodige

maatregelen getroffen waren om de viervoeters te verzorgen en te belonen.

Na te hebben genoten van een mooie demonstratie van het team van 't Balingehof' stond de fameuze "koloniale" maaltijd van Johan Kurk en de zijnen gereed om de hongerige gasten ter wille te zijn. De daarop volgende prijsuitreiking werd voor een deel gedomineerd door Hoofdcommissaris Van Baal, voor de artilleristen beter bekend als Luitenant-generaal der Artillerie. In zijn toespraak verhaalde hij van zijn eigen ervaringen als ruiter en uitte hij met name zijn bewondering voor de wijze waarop politie te paard in staat is tijdens optredens ontzag in te boezemen. Hij brak een lans voor de toekomstige prestatietochten en beloofde zich in te zetten om zoveel mogelijk politiemensen aan de start te krijgen.

Met zichtbaar genoegen was hij ervan getuige dat een politie-team, De Strijders, bestaande uit mevrouw Deborah Burgersdijk, hoofdagent Lia Albertsen, surveillant Michelle Manuputy en agent Marcia Stoeten in het bezit kwam van de wisselprijs van de gemeente Elburg.

Voor de Gele Ridders was dit keer een bescheiden rol weggelegd. Ridder 1 Daniëlle Rengers nam, als winnaar van de Welzijnsprijs, een paardendeken in ontvangst. Een bijzonder aandenken, aangeboden door mevrouw Meijer van "Amazone & Ridder", mocht lkol Bouwmeester als sportiviteitsprijs overhandigen aan aoo Bea van den Brandhof.

lkol b.d. John Suijkerbuijk toonde zich een tevreden mens: "Het is deze keer bijzonder geslaagd. Dank zij de medewerking van lkol Bouwmeester en zijn mensen zijn wij er weer in geslaagd dit evenement goed te organiseren. Ook niets dan lof voor de mensen op de legerplaats bij Oldebroek. Wij zijn hier voortreffelijk onthaald. Chapeau!"

De amazones van de bereden politie laten hun vaardigheden zien. Foto: Wim Speth

NISC 2008: "ANDERS DAN ANDERS"

Van 12 t/m 14 september 2008 vond voor de 16e keer de "Netherlands International Shooting Competition for Reserves" (NISC) plaats in de Legerplaats Harskamp / Generaal Winkelman Kazerne. Het was op dezelfde dag dat de Algemene Vergadering van de KVNRO plaats vond in Maastricht. Door meerdere oorzaken, met name de van het traditionele weekend afwijken-de datum, was het een duidelijk andere NISC dan we gewend waren. De organiserende Reservisten Schiet Commissie van de NRFK had in de voorbereidingsfase nogal wat problemen op te lossen. De uitvoering verliep daarentegen vlekkeloos in een harmonieuze sfeer. Vrijdag 12 september ontvingen wij 29 teams uit 10 landen, inclusief Nederland.

Kol Lettinga met de schutters bij de openingsceremonie.
Foto: NISC-team

Het internationale deelnemersveld van die 29 teams zag er als volgt uit:

België	1 team
Denemarken	2 teams
Duitsland	2 teams
Italië	5 teams
Letland	2 teams
Nederland	10 teams
Noorwegen	2 teams
Polen	2 teams
Rusland	1 team
Spanje	2 teams (nieuwe deelnemer)

Omdat met ingang van 2008 het schietterrein gedurende de bronsttijd is gesloten, werd ons bij de bespreking in 2007 de keuze geboden uit 13 september en 25 oktober. Gelet op de risico's van het weer hebben we gekozen voor 13 september. We hebben moeten vaststellen dat deze datum een slechte keuze is geweest.

De Natres kon deze datum geen baanpersoneel leveren. Prinsjesdag, Airborne-Oosterbeek en andere steunverleningen hadden de bataljons de nodige overbelasting bezorgd. Dus zagen we ons drie dagen tevoren geconfronteerd met de noodzaak om in eigen (reservisten)gelederen vrijwilligers te werven. Het-geen lukte, dankzij de hulp van enkele 'netwerkspelers'. Bijkomend voordeel was dat we de week daarvoor de capaciteit

aan schietbanen van vijf naar drie hadden teruggebracht. 'Elk nadeel heeft zijn voordeel' gold ook hier. Want het terugbrengen van de capaciteit had als oorzaak dat het aantal inschrijvingen sterk achterbleef bij de verwachtingen, die we op grond van de deelname in voorgaande jaren hadden.

De datum van 13 september bleek niet alleen ongunstig voor de steunverlening door de Natres, maar ook voor de deelname door teams vanuit meerdere landen. Zo hadden de Britten een eigen nationale schietwedstrijd, waardoor we de deelname van minstens elf teams moesten missen. Ook vanuit Duitsland geen tien teams, zoals in 2007 nog het geval was, maar slechts twee teams.

Concluderend: geen vijfenvijftig teams op basis van de belangstelling uit voorgaande jaren, maar slechts 29 teams. Was deze NISC daarom minder geslaagd? Zeker niet! We hadden nog wel de nodige tegenslagen te verwerken, zoals een probleem met de vervoermiddelen en te weinig geleverde munitie, maar ook die problemen hebben we weten op te lossen zonder noemenswaardige gevolgen. De geringe deelname geeft natuurlijk wel een ander financieel resultaat.

De 'Murphy-factoren' zijn voor de Reservisten Schiet Commissie wel aanleiding om zich te beraden over de invloedsfactoren op het programma en de risico's. We voorzien wel de nodige veranderingen. Het belang van een geschikte datum is daarbij duidelijk. Daarom hebben we voor de volgende NISC reeds nu de datum van 17 oktober 2009 kunnen reserveren.

Zoals gezegd was het een NISC in een prettige en ontspannen sfeer. Regen in de ochtend deed daaraan niets af, behalve dan voor de dappere leiding op de pistoolbaan, die gratis vier uur lang een natuurlijke douche kreeg. Na regen komt zonneschijn en dat was zaterdagmiddag waarneembaar. Het schietprogramma was eerder dan gewoonlijk afgelopen en dat bood de mogelijkheid tot onderlinge internationale contacten tussen de aanwezige reservisten, waaronder de Spanjaarden die voor het eerst deelnamen.

Kort voor de afsluiting van het schieten bracht genm Van den Broek, Plaatsvervangend Commandant Landstrijdkrachten, tevens Inspecteur Reserve Personeel Landstrijdkrachten een be-

De briefing voor de deelnemers. Foto: NISC-team

Sgt1 Edwin Sprokkelreef bespreekt de resultaten van de KKW-sim met de deelnemers. Foto: NISC-team

zoek aan onze schietbanen. Het moment bood hem de mogelijkheid om de 'skills' te laten zien met het geweer FAL.

Na het aperitief in de bar van de kazerne volgde het gala-buffet in restaurant 'de Cantharel' bij Apeldoorn. Aan de hoofdtafel mocht ik onze genodigden verwelkomen. Maj Heymann, hoofd van de afdeling reserve-personeel van het Commando Zee-strijdkrachten, maj van Buren, hoofd van de sectie Luchtmacht Reserve en kap Gubbels, de nieuwe commandant van de LFD-Harskamp. Kap b.d. Pit was niet zomaar aanwezig als gast; hij zorgde voor een indrukwekkend optreden met zijn doedelzak.

Genm Marcel van den Broek inspecteert samen met kol Lettinga de verrichtingen van de schutters. Foto: NISC-team

Er waren uiteraard ook enkele bestuursleden van de AVRМ en de KVNRO: maj Roelink, maj Baak, sgt1 Sprokkereef en maj Daverveldt, die vanaf de ledenvergadering van de KVNRO uit Maastricht kwam. Vanwege de lange reis arriveerde hij iets later. Tot onze verrassing kwam hij samen met lkol Verheijen, die wij niet hadden verwacht. Toen deze het woord nam werd de verrassing voor de zaal en zeker voor mij persoonlijk nog groter. Hij deelde mee dat eerder die dag de Algemene Ledenvergadering van de KVNRO had besloten om kol G. Lettinga te benoemen tot erelid van de vereniging.

Hierna heb ik, aangenaam verrast door deze eer, mijn dankbaarheid uitgesproken tegenover het bestuur en de leden van de KVNRO. Onmisbaar was de ondersteuning van de vaste RSC-ondersteuningsgroep.

DE UITSLAGEN:

pistool individueel:

1. Kpl Steinvooord	-	Nederland
2. 2e Lt Staveli	-	Noorwegen
3. Maj Jonckheere	-	België

Diemaco individueel:

1. Sgt1 Lamers	-	Nederland
2. Maj Jonckheere	-	België
3. Kpl Steinvooord	-	Nederland

FAL individueel:

1. 2e Lt Berntsen	-	Noorwegen
2. Kpl Steinvooord	-	Nederland
3. Maj Jonckheere	-	België

totaal klassement alle wapens:

1. Maj Jonckheere	-	België

teams pistool:

1. team Zemessardze A	-	Letland

teams Diemaco:

1. team Belgian Airforce	-	België

teams FAL:

1. team Belgian Airforce	-	België

teams gecombineerde wapens - totaalklassement:

1. team Zemessardze A	-	Letland
2. team Belgian Airforce	-	België
3. team 20 Natres C-cie A	-	Nederland
4. team NROF-B	-	Noorwegen
5. team MBK-B	-	Nederland
6. team RK Dortmund Mitte A	-	Duitsland

Namens de Reservisten Schiet Commissie NRFK,
Kol G. Lettinga
Voorzitter

Dit jaar was er voor het eerst een Spaanse vertegenwoordiging. Hier op de foto samen met elnt b.d. marns Willem van den Houten. Foto: NISC-team

CIVIEL-MILITAIRE SAMENWERKING BIJ RAMPEN EN CRISES EN DE MEERWAARDE VAN DE RESERVIST

SYMPOSIUM OP 26 NOVEMBER 2008 VAN 16.00 UUR TOT 21.00 UUR IN HET EVENEMENTENCASINO TE SOESTERBERG.

ORGANISATIE: KERNTTEAM VAN HET KVNRO PLATFORM RAMPEN- EN CRISISBEHEERSING (KPRC)

Recent hebben we in de dagbladen kunnen lezen dat de Nationale Reserve in belangrijke mate bijdraagt aan het uitvoeren van nationale taken van de krijgsmacht. Een krant kopte zelfs: "Reservist houdt Defensie overeind". Daarbij werd met name gedoeld op de vijf bataljons in Nederland. Sinds ongeveer twee jaar maken ook de pools Nationale Operaties van de Regionaal Militair Commando's en van staf Commando Landstrijdkrachten deel uit van de Nationale Reserve. Voor het grotere publiek zijn deze wat minder zichtbaar. Maar vooral hier liggen de relaties met de operationele hulpdiensten en lokale autoriteiten op het terrein van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

DE VOORGESCHIEDENIS

Hoe is die rol van de reservisten in het kader van de derde hoofdtaak nu ontstaan?

In 2000 gaf de toenmalige commandant NATCO, gen Miel Termont, te kennen dat de krijgsmacht bij nationale militaire operaties en in geval van bijstand aan civiele overheden beperkingen zag aan de inzetduur, aangezien het personeel naast de voortgaande dagelijkse werkzaamheden tevens diensten in 'opsrooms' moest draaien. Met die dubbele belasting was het voortzettingsvermogen in het geding. Daarnaast was hij bij de besluitvorming over militaire bijstand in het kader van de derde hoofdtaak steeds afhankelijk van externe adviseurs. Daarom wilde hij eigen adviseurs hebben.

Het project, dat onder leiding van kol G.J. Ludden volgde, leverde de formatie op van dienstploegen voor de opsrooms van de

Spurfuchs met bemanning. Een welkome aanvulling op de capaciteit van brandweerkorpsen. Foto: Archief kol Lettinga

RMC'en en van het Operationeel Commando van de Koninklijke Landmacht. Deze dienstploegen zijn onder meer ingezet tijdens de operatie 'Host Nation Support' in 2003, waarbij Amerikaans materieel vanuit Duitsland werd getransporteerd naar de Nederlandse havens en later werd ingezet bij de eerste Golfoorlog.

In 2005 werd door de toenmalige G3 van de directie Operatiën van het Commando Landstrijdkrachten besloten tot een evaluatie van deze reservistenpool. Dit vanuit het besef dat de waarde van deze reservisten niet alleen opportuun zou zijn bij de ondersteuning van militaire operaties wanneer de krijgsmacht door civiele autoriteiten daadwerkelijk voor steun en hulp zou worden ingeroepen. Het vooraf afspraken maken met die civiele autoriteiten over de rollen en capaciteiten van - met name - de landmacht zou een betere voorbereiding en snellere inzet tot gevolg kunnen hebben. Daarmee ontstond de gedachte dat de landmacht c.q. de krijgsmacht een structurele partner moest worden van de civiele hulpdiensten om aldus de voorbereiding op de operationele inzet van de krijgsmacht in de planvorming van de hulpverleningsregio vorm te geven.

Er werden drie reorganisatieprojecten gestart: het project voortzettingsvermogen, het project regionale crisisnetwerken en het project bovenregionale liaisongroepen.

Dit leidde in 2006 tot de invoering van de Officieren Veiligheidsregio (OVR), de liaisonofficieren van de RMC'en en de dienstploegen van de drie RMC'en, die het voortzettingsvermogen leveren voor de 'opsrooms'. In 2007 volgden de zeven bovenregionale LSO-groepen van Staf Commando Landstrijdkrachten.

Parallel hieraan waren vanaf 2003 op het niveau van de ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken verkenningen geweest naar de mogelijkheden van de krijgsmacht om de civiele hulpdiensten te ondersteunen. Hierbij hebben de koepels van de hulpdiensten zich uitgesproken over de aard van de bijstand, waaraan ze mogelijk behoefte zouden kunnen hebben. Dit leidde in maart 2005 tot de ondertekening van de Civiel-Militaire Bestuurs Afspraken (CMBA) door de ministers van Defensie, BZK en Justitie.

Een niet onbelangrijk onderdeel daarvan was de gegarandeerde steunverlening voor bewakingstaken, waarbij gefaseerd steeds meer personeel wordt ingezet. Hierbij werden ook meer taken aan de Nationale Reserve toegekend. De garantietermijnen betreffen de maximale termijnen, waarbinnen personeel beschikbaar is. In veel gevallen is dat eerder, afhankelijk van bijvoorbeeld het tijdstip in de week.

In de periode hierna werd in kaart gebracht welke militaire capaciteiten nog meer gegarandeerd konden worden geleverd,

NBC-ontsmettingscapaciteit van de genie.
Foto: Archief kol Lettinga

hoe de aansturing en de informatievoorziening konden worden georganiseerd en hoe de civiel-militaire samenwerking op het gebied van kennisopbouw en oefenen konden worden ingevuld. De uitkomsten werden bezegeld in het ondertekenen van het convenant 'Intensivering Civiel-Militaire Samenwerking' (ICMS). Als uitvloeisel hiervan verscheen de catalogus met het overzicht van gegarandeerde capaciteiten.

DE NATIONALE CIVIEL-MILITAIRE SAMENWERKING ULTIMO 2008

De Nederlandse krijgsmacht levert met een enorme inspanning een gewaardeerde bijdrage aan de internationale veiligheidssituatie, met name in Afghanistan. Tevens is de positie in de derde hoofdtaak stevig neergezet en is Defensie nu een erkende partner in de rampen- en crisisbeheersing. En dat in een periode dat we te maken hebben met flinke personeelstekorten bij Defensie. Steeds meer participeert Defensie in civiele crisisnetwerken en worden militairen gevraagd hun inbreng te leveren in regionale en nationale projecten en werkverbanden. Aan de andere kant is er ook nog steeds onbekendheid met de mogelijkheden en werkwijze van Defensie.

De NatOps-pools van de RMC'en zijn goeddeels op sterkte. Alle beroepsfuncties Officier Veiligheidsregio zijn gevuld. De vulling met reservisten is ruim 75% en vordert ook gestaag. Er zijn opleidings- en oefenplannen en de meeste reservisten hebben de basisopleiding achter de rug. Regelmatig zijn er kennisdagen en 'groene dagen'. De aanstaande overgang in 2009 van de RMC'en naar de brigades zal de nodige aandacht en aanpassing behoeven, maar de vooruitzichten op een onverkorte voortzetting van de opgebouwde relaties zijn goed.

De bovenregionale LSO-groepen van Staf CLAS zijn voor gemiddeld 50% met reservisten gevuld, het opbouwen van netwerkcontacten en het in kaart brengen van de militaire rol in enkele nationale scenario's is gestart. De informatievoorziening over deze LSO-groepen, te weten Oppervlaktewater, Openbare Orde en -Veiligheid, Gezondheid, Transport, NBC, Energie, Cultureel Erfgoed en Staftechnische ondersteuning vergt nog veel activiteiten.

Zowel de regionale als de nationale NatOps-pools zijn geïnte-

greerd in het korps Nationale Reserve, waarmee de koppelingen tussen de civiel-militaire voorbereiding door de staven en de uitvoering door de bataljons zijn aangebracht. Niet alleen bij het Commando Landstrijdkrachten is veel bereikt en wordt de taakinfilling verder geprofessionaliseerd. Ook bij het Commando Zeestrijdkrachten, het Commando Luchstrijdkrachten en de Koninklijke Marechaussee worden op dit terrein flinke vorderingen gemaakt.

DE TOEKOMST VAN NATIONALE OPERATIES EN DE ROL VAN DE RESERVIST

Welke doelstellingen hebben we, welke resultaten willen we bereiken en welke ambities hebben we? De toekomst kent veel vragen. Antwoorden zijn soms te geven, maar vaak ook niet. Toekomstverkenningen geven ons wel de richting aan, waarmee we gemotiveerd verder kunnen.

DAAROVER GAAT DIT SYMPOSIUM

Vragen die aan bod kunnen komen, zijn bijvoorbeeld:

- Hoe ver zijn we met het beschrijven van de militaire rol in regionale crisisplannen?
- Bij welke regionale activiteiten zijn onze reservisten betrokken?
- Wat gebeurt er bij de bovenregionale LSO-groepen?
- Wat zijn de ontwikkelingen bij de Marine, de Luchtmacht en de Koninklijke Marechaussee?
- Hoe zijn de reacties van de civiele partners met betrekking tot het optreden door onze NatOps-reservisten?
- Hoe staat het met de behoefte aan tijdelijke inzet van reservisten in tijdelijk onbezette andere functies?
- Waar en hoe wordt de kennis over Nationale Operaties gebundeld en geborgd?
- Wat doen we goed en wat zouden we nog beter kunnen doen?

ONZE DOELGROEP

Het symposium is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij of belangstelling heeft voor Civiel-Militaire samenwerking bij rampen en crises en de meerwaarde van de reservist. Bijvoorbeeld beroepsmilitairen en burgerambtenaren van de krijgsmacht, civiele relaties uit veiligheidsregio's, ministeries, gemeenten, provincies, vitale sectoren en koepelorganisaties, leden van het korps Natres, inclusief de Natops-pools, leden van de KVNRO en leden van de AVRMO.

AANMELDINGSPROCEDURE

Aan deelname zijn geen kosten verbonden.

Aanmelding kan geschieden bij Ikol Gert-Jan Ludden via emailadres gj.ludden@wxs.nl. Bij aanmelding gaarne vermelden uw naam, voorletters, man/vrouw, organisatie, functie, rang (voor zover van toepassing) telefoonnummer en mailadres.

Wanneer u binnen 5 dagen geen bevestiging heeft ontvangen, neemt u dan even contact op via telefoonnummer 06-51817733. Een week voor het symposium ontvangt u dan nog verdere informatie inbegrepen een deelnemerslijst.

In totaal is er plaats voor 200 deelnemers. Inschrijving geschiedt in volgorde van aanmelding.

PROGRAMMA SYMPOSIUM

CIVIEL-MILITAIRE SAMENWERKING IN NATIONALE VEILIGHEID EN DE MEERWAARDE VAN DE RESERVIST
26 NOVEMBER 2008

15.15 - 16.00	Ontvangst	
16.00 - 16.10	Welkom en inleiding dagvoorzitter Kol. G. Lettinga	
16.10 - 16.40	Samenwerking op ministerieel Niveau en actuele ontwikkelingen Mr. M.S. van Eck (Voormalig Projectleider ICMS Ministerie van BZK)	
16.45 - 17.15	De nationale veiligheidsstrategie; parallellen met defensie Prof. dr. R. de Wijk (Directeur Den Haag Centrum voor Strategische Studies)	
17.20 - 17.50	Het belang van militaire bijstand in fysieke en sociale veiligheid De heer J. Lonink – Burgemeester van Terneuzen (Voorzitter Veiligheidsregio Zeeland)	
17.50 - 19.00	Buffet met borrel	
19.00 - 19.30	Samenwerking op regionaal niveau, ervaringen en suggesties De heer D. Berghuijs (Directeur Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond)	
19.35 - 20.05	Ontwikkelingen rond de inzet van reservepersoneel bij nationale operaties Brigade-generaal H. Hardenbol (Directeur Operatiën CLAS)	
20.10 - 20.40	De NATRES: Quo Vadis? Lkol G. van der Thiel Ervaringen van een reserveofficier Lkol G.H. van Rijssen	
20.45 - 21.00	Afsluiting	

CIOR PRESIDENCY

In *De Reserve Officier 2008 – 01* hebben wij al een logo gepresenteerd. Inmiddels is besloten om van een ander logo gebruik te maken. Dit om ons te onderscheiden van het NRFC (NATO Reserve Forces Council). Nederland is voorzitter van het NRFC gedurende dezelfde periode als het CIOR. Hoewel een goede gewoonte, wordt deze koppeling overigens niet altijd gelegd. In *De Reserve Officier 2008 – 02* hebben wij gemeld dat het nieuwe logo geplaatst zou worden, maar het zetduiveltje heeft ons parten gespeeld en het bijbehorende plaatje is niet afgedrukt. Hieronder presenteren wij alsnog het nieuwe logo.

Er is bewust gekozen voor een eenvoudig en ook internationaal herkenbaar logo. De Nederlandse driekleur is internationaal voldoende bekend en dus herkenbaar. Door het plaatsen van het CIOR-schild op de Nederlandse vlag verwachten wij herkenning door de aangesloten landen.

KERN VAN DE NEDERLANDSE PRESIDENCY

Zoals u uit dit schema kunt lezen, heeft het CIOR-presidency de lifecycle van reservisten schematisch weergegeven. Wij willen aan een tweetal aspecten de komende periode extra aandacht geven door deze te verheffen tot thema's voor de congressen in de jaren 2009 en 2010

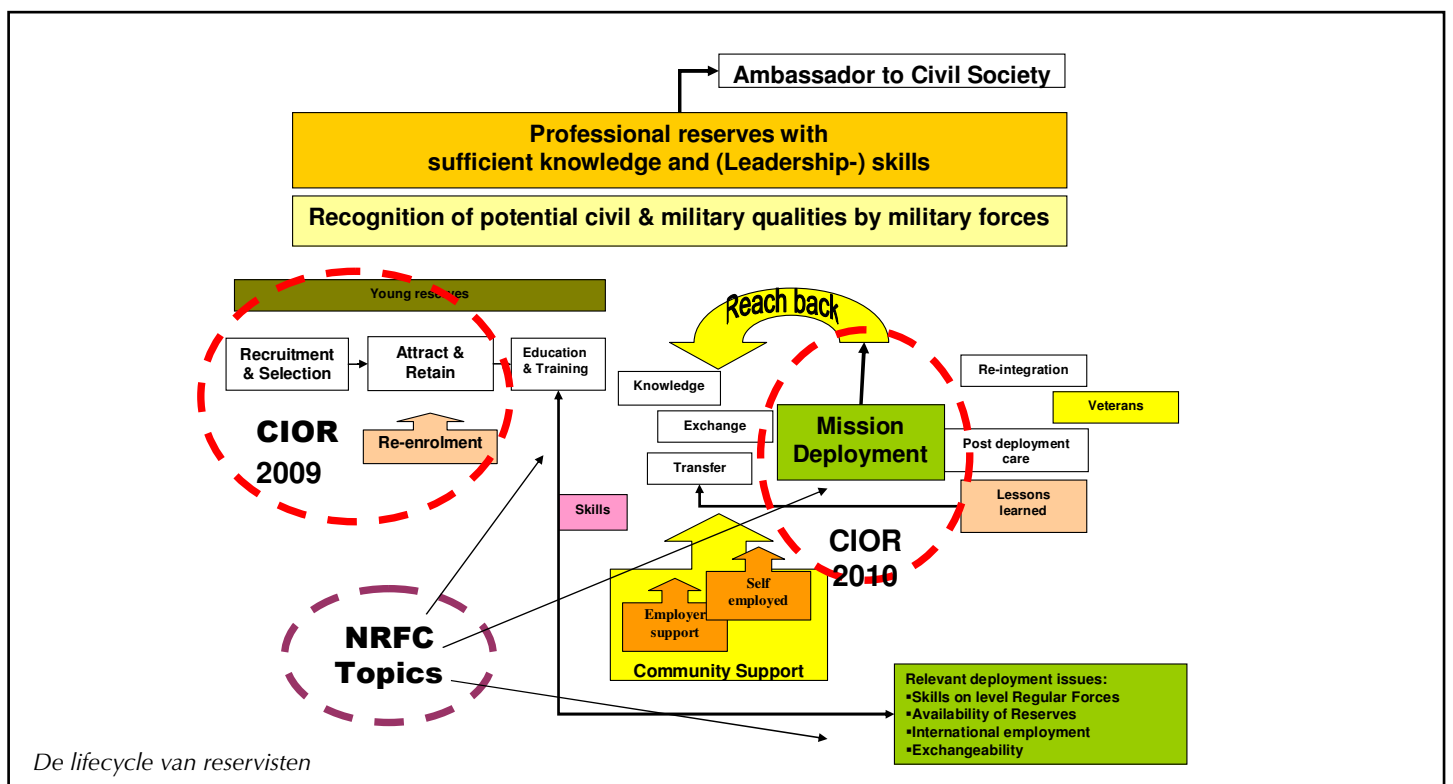
CIOR-THEMA VOOR 2009: RECRUITMENT OF RESERVES

Veel landen hebben problemen met het werven en binden van reservisten. Dit vindt vaak zijn oorsprong in het afschaffen van de dienstplicht, de kanteling naar een vrijwilligerskrijgsmacht en het nog onvoldoende anticiperen op de structureel gewijzigde taakstelling van de krijgsmachten door de wervingsafdelingen. Wie melden zich aan als reservist? Wat is hun achtergrond? Wat trekt hen aan in de krijgsmacht? Daarom willen we het recruterende van reservisten nader bekijken, maar ons ook verdiepen in het opnieuw werven van afzwaaiende reguliere militairen en binden en boeien van reservisten.

Dit zal leiden tot aanbevelingen aan de NAVO en de nationale ministeries van defensie. CIOR zal zich verder verdiepen in de mogelijkheden tot inzet van reservisten eenheden, de inzet van reservisten binnen de Comprehensive Approach van de NAVO, de rechtspositionele beperkingen, lessons-learned en best practices verzamelen binnen de deelnemende landen en over dit alles de Military Council van NAVO brieven.

CIOR THEMA VOOR 2010: INZET VAN RESERVISTEN (EENHEDEN) IN UITZETGEBIEDEN

De wijze van inzet van individuele reservisten en eenheden die (grotendeels) bestaan uit reservisten in operationele omstandigheden verschilt aanmerkelijk in de diverse CIOR-lidstaten. CIOR wil de rechtspositionele en operationele verschillen in kaart brengen en hierover de Military Council en de ministeries van defensie van de CIOR-lidstaten verslag doen. Duidelijk is dat niet elk land over voldoende reservisten en eenheden kan beschikken. Dit betekent dat er soms reservisten

De lifecycle van reservisten

buiten het eigen nationale verband worden ingezet. Dit brengt rechtspositionele en operationele uitdagingen en kansen met zich mee. Daarnaast willen wij een inventarisatie maken van competentie databanken die in diverse landen gebruikt worden om reservisten te selecteren.

1st CIOR ACTIVITEIT 'ONDER NEDERLANDS BEWIND': CLA

Op 12 juli j.l. heeft de Nederlandse CIOR presidency de taken overgenomen van onze Canadese voorgangers. Helaas moest Ikol Willem Verheijen verstek laten gaan in verband met zakelijke verplichtingen voor zijn bedrijf. In de vorige Reserve Officier was al meegedeeld dat Ikol Rob Peters, president designate, om persoonlijke redenen enkele weken voor overname van de presidency moest terugtreden. Het bleek niet meer mogelijk voor Verheijen om zijn agenda dusdanig te herschikken dat aanwezigheid in Istanbul mogelijk was. De honneurs zijn in Istanbul op voortreffelijke wijze waargenomen door Ikol Arthur Bolder. Aardige anekdote hierbij was dat de Canadezen hem al spoedig de bijnaam "King Arthur" gaven als blijk van waardering voor de wijze waarop hij deze rol vervulde.

Ikol 'King Arthur' Bolder neemt het presidency van CIOR over van de Canadese Capt (N) Carman McNary

De eerste daad van King Arthur als waarnemend president was het openen van de CIOR Language Academy (CLA) op 15 juli. De CLA geeft cursussen in beide officiële NAVO-talen, het Engels en het Frans. Beide talen worden door 19 "native speakers" onderwezen aan de cursisten. De docenten kwamen uit Groot-Brittannië, de Verenigde Staten, Canada en Frankrijk. De aangeboden tweeweekse cursussen zijn zowel geschikt voor beginners als gevorderden. Dit jaar hadden zich 93 cursisten ingeschreven uit 19 NAVO- en PfP-landen. Ook dit jaar was dat een toename ten opzichte van het vorige jaar, waarbij vooral de toename van subalterne officieren opvallend is. Dit is een goede ontwikkeling omdat zij de resultaten van hun cursussen gedurende een langere periode kunnen gebruiken.

De CLA is in 1999 in het leven geroepen om praktische ondersteuning te geven aan organisaties van reserveofficieren uit PfP-landen die de taalvaardigheid van hun leden in het Engels en Frans willen verhogen. De cursusplaatsen voor deze cate-

De president CIOR, Ikol Willem Verheijen, bezoekt de Bulgaarse Chef Staf, gen Zlatan Stoykov

gorie worden door NAVO gesubsidieerd. Maar de cursussen staan open voor elke reserveofficier die zich verder in een van beide talen wil bekwamen. Hierbij geldt wel dat de officier-cursist zelf de financiële middelen moet opbrengen. Het is ook mogelijk dat het eigen ministerie van defensie de kosten voor zijn rekening neemt of dat een officier wordt uitgezonden door zijn vereniging, maar sommigen nemen op eigen kosten deel aan de opleiding.

De opleiding wordt afgesloten met een examen, waarbij de cursisten die dit examen met goed gevolg afleggen, een door NAVO erkend diploma ontvangen.

BEZOEK AAN SOFIA

(Bijdrage van maj Hans Garrels)

Een vertegenwoordiging van de CIOR-presidency is onlangs op bezoek geweest bij onze Bulgaarse zusterorganisatie als voorbereiding op het zomercongres van 2009. Hierna vindt u het verslag van deze reis.

De Bulgaarse krijgsmacht is volop bezig met het doorvoeren van hervormingen. Aanleiding hiervoor zijn de wijziging van de organisatie en de commandovoering, alsmede het moderniseren van de beschikbare middelen, herbewapening en participatie in vredesoperaties. Deze veranderingen zijn erop gericht om de Bulgaarse krijgsmacht beter in staat te stellen de nieuwe uitdagingen die gepaard gaan met het NAVO lidmaatschap aan te kunnen. Het is mede vanwege deze nieuwe rol van de Bulgaarse krijgsmacht dat men het een grote eer vindt in 2009 te mogen optreden als gastheer van het 62ste CIOR Zomercongres.

Dit was de algemene conclusie na het bliksembezoek van CIOR President Ikol Willem Verheijen en Ass. Secr. Gen. maj Hans Garrels op woensdag 3 september aan Gen Zlatan Stoykov, Chef Staf van de Bulgaarse krijgsmacht en de staatssecretaris van defensie, Spas Panchev.

Naast onderwerpen welke direct verband hielden met het CIOR-congres, was gen Stoykov graag bereid om inzage te

geven in de enorme veranderingen waar de Bulgaarse krijgsmacht doorheen gaat. Om u een indruk te geven over welke wijzigingen en aanpassingen het daarbij gaat, doe ik u hierbij verslag van dat gesprek.

Gen Stoykov maakte duidelijk welke veranderingen er momenteel gaande zijn. Een van de belangrijkste aspecten is de omvorming van een kader-militie leger in een volledig beroepsleger. Volgens plan had deze omvorming in 2010 voltooid moeten zijn, maar als gevolg van een voortvarende aanpak is dit begin 2008 al volledig gerealiseerd. Ook de gehele organisatie en aansturing zijn aangepast. Er is nu sprake van een generale staf waaronder 4 commando's ressorteren; een algemeen operationeel commando en een land-, lucht- en marine commando.

Deze omvorming met gewijzigde aansturing en het NAVO lidmaatschap betekenen dat de Wet op de Bulgaarse Krijgsmacht ingrijpend moet worden gewijzigd. De nieuwe wet moet zorgdragen voor goede inbedding in de maatschappij. Daarnaast moet zij meer nadruk leggen op de persoonlijke ontwikkeling van het personeel. Door de aanschaf en ingebruikname van geavanceerde militaire middelen worden immers ook eisen gesteld aan de individuele militair en is een éducation permanente noodzakelijk. Het ultieme sluitstuk van de nieuwe wetgeving is een integratie van de Generale Staf in het ministerie van defensie (MoD).

Nadere beschouwing van het moderniseringsprogramma levert een indrukwekkend beeld op: de aanschaf van drie fregatten en een mijnenveger voor de Zwarte Zee, 8 Cougar helikopters, zes AS 565 Panther multirole helikopters voor de Marine, 5 Spartan C-27 transportvliegtuigen, een upgrade van Russische MI 24 (HIND) helikopters en verbeteringen van de pantser- en wielvoertuigen.

Vooruitlopend op al deze wijzigingen is Bulgarije al in Irak, Kosovo en Bosnië-Herzegovina actief als NAVO of EU partner. In Afghanistan is men actief met genie-eenheden, als force protection op Kandahar Airfield (KAF) en vanaf november a.s. heeft men de volledige verantwoordelijkheid voor alle toegangen tot KAF.

Na ons bezoek aan gen Stoykov begaven wij ons naar het Ministerie van Defensie voor een ontmoeting met Staatssecretaris Spas Panchev. Deze maakte in ons gesprek duidelijk dat Bulgarije het een grote eer vindt te mogen optreden als gastheer van het CIOR congres. Hoewel mensen en middelen beperkt zijn binnen het Bulgaarse MoD zegde de staatssecretaris zijn volledige en uitdrukkelijke support toe voor de voorbereiding en organisatie van het CIOR-congres 2009. Om aan te geven dat Bulgarije in dat opzicht zijn mannetje kan staan is Sofia van 12 tot en met 14 september gastheer voor de NAVO-top van het Military Council. De wijze waarop deze top is verlopen geeft alle vertrouwen voor ons congres in 2009.

Lgen Van Os en het Nederlandse CIOR-team en CIOR-Presidency in het NAVO-hoofdkwartier te Brussel. Voorste rij vlnr: Ikol Ruud van Ooij, maj Hans Garrels, lgen Van Osch, Ikol Willem Verheijen, KLTZ Tim Timmers, Ikol Andre Kok. Achterste rij, vlnr: maj Jeroen van den Biggelaar, maj Marc Daverveldt, Ikol Gert Dijk, Ikol Rob Peters, Ikol Arthur Bolder en Ikol Ruud van Rossum

EERSTE IBM TE DELFT

Op donderdag 23 oktober, vrijdag 24 oktober en zaterdag 25 oktober 2008 zal de Nederlandse presidency haar eerste In Between Meeting (IBM) organiseren. Hierbij komen de sleutelfunctionarissen van CIOR bij elkaar om de voortgang van een aantal zaken te bespreken. Een onderdeel van de IBM is de council-meeting, een soort algemeen bestuursvergadering. Deze wordt voorgezeten door de Nederlandse President CIOR, lkol Willem Verheijen.

De sleutelfunctionarissen die wij verwachten zijn de meeste van de nationale Vice Presidents en de voorzitters van de 9 committees. Ook zullen de permanente vertegenwoordiger van CIOR bij de NAVO en diverse andere functionarissen de koppen bij elkaar steken om het congres in Istanbul te evalueren en de voorbereidingen voor de Mid Winter Meeting en het Zomer Congres van 2009 in respectievelijk Brussel en Sofia te bespreken. Ook het Partnership for Peace seminar in Luzern in de herfst en de Young Reserve Officers Workshop en de CIOR Language Academy in het voorjaar en de zomer van 2009 staan op de agenda.

Het presidency team heeft in deze periode (en ook voor de drie volgende IBM's) behoefte aan officieren die ons met diverse taken kunnen ondersteunen. Als u actief reserveofficier en geïnteresseerd bent, kunt u voor nadere informatie contact opnemen met de secretaris generaal van het CIOR, lkol Arthur Bolder, op sg.cior@gmail.com. Voor deze activiteiten worden de vrijwilligers voor de duur van deze periodes opgeroepen in werkelijke dienst.

KVNRO VERTEGENWOORDIGING BIJ CIOR

CIOR is op zoek naar collega reserveofficieren!!
CIOR heeft twee hoofddoelen;

- het formuleren en geven van advies aan de Military Council van de NAVO over reservistenaangelegenheden om zodoende de NAVO te ondersteunen en;
- de professionele ontwikkeling van reserveofficieren.

De Nederlandse vertegenwoordiging bij CIOR zoekt collega reserveofficieren voor invulling gedurende twee jaar (met mogelijke verlenging) in de volgende comités:

DEFENCE ATTITUDES AND SECURITY ISSUES (DEFSEC)

De taken van DEFSEC zijn:

- Updating the Presidency and Council on emerging Defence and Security issues affecting NATO reserve forces, with a focus on the War on Terror and operations in Afghanistan.
- Co-operating in planning and execution of the Summer Congress Symposium
- Maintaining and updating the Exchange of the Training Manual.

CIVIL / MILITARY CO-OPERATION (CIMIC)

De taken van CIMIC zijn:

- Updating the Presidency and Council on emerging CIMIC issues affecting NATO reserve forces.
- Proceeding on being a premier forum for Reserve CIMIC issues
- Co-operating in planning and execution of the Summer Congress Symposium.
- Striving towards increase of professionalism concerning CIMIC committee members

YOUNG RESERVE OFFICERS (YROW)

De taken van YROW zijn:

- Plan and execute annual YROW summer seminar activities.
- Continue outreach to Partners and seek to further to include young reserve officers from all countries in the YROW program.

FUNCTIE EISEN:

Voor bovenstaande functies gelden de volgende functie-eisen:

- Lid zijn (of worden) van de KVNRO
- Actief reserveofficier zijn, bij voorkeur ook geplaatst bij een onderdeel
- Een goede beheersing in woord en geschrift van het Engels is noodzakelijk, een goede beheersing van het Frans is een pré
- Beschikbaar in februari (3 dagen) en in de zomerperiode (1 week) voor congressen in het buitenland
- Een keer in de zes weken in de avond beschikbaar zijn voor een vergadering op het KVNRO-bureau te Den Haag

Voor Young Reserve Officers geldt daarnaast nog:

- maximale leeftijd 30 jaar, rang t/m kapitein, ritmeester of luitenant ter zee 2 klasse OC
- in mei 4 dagen beschikbaar zijn voor de YROW in het buitenland.

De CIOR NL werkgroepleden worden voor deze periodes opgeroepen in werkelijke dienst.

Verdere informatie kunt u krijgen bij:

lkol Ruud van Ooij
Vice-President CIOR NL
06-51535722
Ruud-van.Ooij@klm.com

LUSTRUMVIERING VAN DE AFDELING ROTTERDAM OP 12 APRIL 2008.

De afdeling Rotterdam van de KVNRO werd op 1 maart 1918 in het leven geroepen. Is zij nu dus 90 jaar oud, of negentig jaar jong? Die vraag is snel beantwoord. Als enkeling denkt men bij die leeftijd aan een schommelstoel met de stok in de ene en een slok in de andere hand. In militair jargon op de plaats rust! Maar Bestuur en leden van een afdeling die nog steeds bruist van activiteiten en de leuze saamhorigheid hoog in het vaandel voert, kiezen daarentegen voor een interessant en gezellig programma om zo de lustrumviering tot een gedenkwaardige dag te maken. Jong dus ! Proficiat ! Wat is dan interessant en gezellig ? Eerst tekstueel: Een tocht met een knusse oude salonboot uit 1904 van het Waterneusteiger te Rotterdam naar het Groot-hoofd te Dordrecht. Onderweg koffie met gebak, geserveerd door een stel aanvallige ketelbinkies.

Hoogtepunt tijdens de vaart ; een gedetailleerd overzicht van het wel en wee in de Afdeling gedurende de negentig jaar van haar bestaan samengesteld en voorgedragen door de voorzitter van de Afdeling Rotterdam, de heer Henk Maathuis. Na de barkeren op het Groothoofd in Dordt naar keuze opsplitsen in drie detachementen, twee voor de stadswandeling door deze historische stad en een voor het bezichtigen van het museum Simon van Gijn. Aan het einde van de middag terugvaren naar Rotterdam met gelegenheid tot bijtanken aan de bar. Na de aanlanding op eigen gelegenheid naar Diergaarde Blijdorp. Het thans weer verenigde gezelschap werd onthaald op een feestelijke welkomstcocktail in de Lotus Serre.

Daarna een uitstekend buffettiner. Nog is het feest niet ten einde. Als klap op de vuurpijl volgde een rondleiding door de

Diergaarde in het teken van "Blijdorp by night ". (Bokito was verhinderd met kennisgeving!) Ten slotte natafelen met een voortreffelijk dessert en nog een klein glaasje.

Inhoudelijk : de sfeer van vrienden onder elkaar werd, evenals bij eerdere gemengde bijeenkomsten, mede ingezet door de meevierende dames die het weerzien met genoeg beleefden, om elkaar vervolgens in kransjes van wisselende samenstelling bij te praten over hun belevenissen sinds de laatste barbecue. De heren officieren (al dan niet b.d.) hadden naast hun gebruikelijke thema's nog enkele die ontleend werden aan het huidige tijdsbeeld, zoals een niet aflatende bedreiging van militair en burger of de drijfjacht op terroristen in plaats van iets wat eigenlijk een productieve vredesmissie had kunnen zijn. De relativerende ervaringen van "onze overste Gijs" zijn dan als balsem op de wonde. Overigens hield Ikol G. Scholtens zijn Afgaanse kruut droog tot een later in dit jaar te houden voordracht in de Van Ghent kazeme. Kortom aan geanimeerde gesprekken geen gebrek. Toch kon het meevarende zigeunerorkest door virtueuze solo's de liefhebbers met regelmaat tot aandachtig meeluisteren verleiden. Aan de factor interessant werd ruimschoots tegemoet gekomen met het museumbezoek, de wandeling door oud-Dordrecht, achter enthousiaste gidsen die de stenen deden spreken en de nachtelijke rondleiding door Blijdorp's dierenverblijven alwaar, in het schijnsel van zaklantaarns enkele minder bekende facetten van hun gedragingen werden belicht. Aan het einde van het diner heeft het KVNRO-lid met de meeste verenigingsjaren het Bestuur dan al bedankt voor de originele opzet en de geslaagde uitvoering van deze viering van het 90-jarig bestaan van de Afdeling, welke hulde door alle aanwezigen werd bezegeld met een staande ovatie.

Nogmaals : Afdeling ! Proficiat !

Was getekend : 28 01 02 481 (JGF Coolegem)

IN MEMORIAM

RESERVE BRIGADE GENERAAL-ARTS (TIT.) MARCEL C. DE HAAN (1925-2008)

Direct al na zijn afstuderen was Marcel de Haan ervan overtuigd dat de samenwerking tussen de civiele en militaire geneeskunde anders en beter kon. De inspanningen om dat te bereiken lopen als een rode draad door zijn leven: als pas gevestigd huisarts in Haarlem en later als directeur-geneesheer van het Diaconessenhuis in Eindhoven; als 1e luitenant/ onderdeelsarts bij de Genie en als kolonel/commandant van 112 Doorvoer Hospitaal Bataljon

Te samen met Hans Stevens (vroeger Vz van de afdeling Rotterdam) richtte hij de Kring Mathijssen, onderdeel van de KVNRO, opnieuw op en dankzij zijn aanzienlijke sociale vaardigheden wist hij velen van zijn standpunten op dit gebied te overtuigen. Zijn inspanningen zijn zeker mede aanleiding geweest tot zijn bevordering in 1992 tot reserve brigade generaal-arts (tit.); een voor Nederland vrijwel unieke gebeurtenis.

Militair en civiel: naast zijn militaire activiteiten en zijn medische werk was hij een bestuurder: lid van het hoofdbestuur van het Nederlandse Rode Kruis, voorzitter van het Integraal Kanker Centrum Brabant, gangmaker in de stedenband Eindhoven-Bayeux (Fr). Maar ook sinds 1975 afgevaardigde naar de Confederation Interalliee des Officiers Medicaux de Reserve (CIOMR); daar van 1980-1983 Assistant Secretary General/ Treasurer, en van 1983-1993 op onnavolgbare wijze Secretaris Generaal. Hij gaf daar "met bronzen stem" leiding; dienend onder 6 presidenten, die door hem uiterst loyaal gesteund werden.

Medicus, manager, militair en bestuurder; en daarnaast erudiet, zeer belezen, bibliofiel, historisch onderlegd, liefhebber van de Franse keuken en kenner van wijn, regelmatig passages uit de Ilias citerend. Een kleurig man, en vooral, een trouwe vriend wiens leven tot een einde is gekomen: hij zal niet licht vergeten worden.

VEERKRACHTIGE VETERANEN

Veteranen en traumatische gebeurtenissen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en het ontwikkelen van een post-traumatische stress stoornis bij in vredesmissies ingezette militairen krijgt in de pers steeds meer aandacht. Ook van onderzoekster Ellen Klaassens, die onlangs promoveerde op een onderzoek naar de psychische gezondheid van militairen die in de jaren tachtig in Libanon of in de jaren negentig in Bosnië op missie waren.

Basis van het onderzoek was een vragenlijst, die Klaassens naar duizend bij het Nederlands Veteraneninstituut aangesloten veteranen zond. Hiervan ontving ze er 780 ingevuld retour. De uitkomsten vergeleek de onderzoekster met een controlegroep van tachtig willekeurige Nederlandse mannen. Er werd gevraagd naar de psychische klachten en of ze de laatste week voor het invullen van de enquête en dus vele jaren na hun uitzending nog gevoelens van depressie, vijandigheid of angst hadden. Na de analyse van de resultaten bleek dat psychische klachten bij veteranen niet vaker voorkomen dan bij leeftijdsgenoten uit de algemene bevolking. Dat klinkt positief, maar Klaassens benadrukt dat ruim tachtig procent van de veteranen aangaf één of meer traumatische ervaringen te hebben gehad, zoals het onder vuur liggen of het zien van gedode of gewonde mensen.

Hoewel de media ons willen laten geloven dat een groot deel van de veteranen het posttraumatisch stresssyndroom (PTSS) ontwikkelt, blijkt uit de studie van Klaassens dat het 10 tot 15 jaar later over het algemeen goed gaat met de veteraan. De veteranen vinden veel steun bij elkaar en de wijze waarop de militair omgaat met pijnlijke momenten voorkomt volgens de onderzoekster de ontwikkeling van psychische problemen.

Er was wel een verschil te zien. De veteranen van de UNIFIL missie in Libanon hebben meer psychische klachten dan de latere UNPROFOR missie in Bosnië. Klaassens schrijft dit toe aan de verbeterde begeleiding van de teruggekeerde militairen. Een begeleiding die nu met de missies naar Afghanistan nog weer een stuk verbeterd is.

De onderzoekster concludeerde ook dat de veteranen die geen klachten hadden ontwikkeld, juist zeer positief over hun uitzending waren. De veteranen vertelden dat de militaire missie hun leven had verrijkt en dat ze daardoor geworden zijn wie ze zijn.

Stef Stienstra

KONGSBERG

PROTECTOR

Remote Weapon Station

– when experience counts

- More than 2000 systems in operation worldwide
- Millions of hours of combat experience
- US Army certified
- Stabilized
- A quality product ready to meet the most demanding needs
- Contracted by:
  - Netherlands Army
  - US Army
  - Australian Army
  - Finnish Army
  - Canadian Army
  - Norwegian Army and Royal Norwegian Air Force
  - Irish Army
  - Swiss Army
  - Portuguese Army
  - Luxembourg Army
  - Czech Army
  - British Army

WORLD CLASS – through people, technology and dedication

Kongsberg Defence & Aerospace AS

P.O.Box 1003 • N-3601 Kongsberg • Norway
Phone: +47 32 28 82 00 • Fax: +47 32 28 88 80
E-mail: office.kda@kongsberg.com
www.kongsberg.com

Represented in The Netherlands by
PRODAS DEFENCE & SECURITY
- The Hague. 070-750 8320

AFDELINGSACTIVITEITEN

Veel afdelingsactiviteiten van de KVNRO staan ook open voor leden van andere afdelingen. Indien u in het activiteitenoverzicht iets van uw gading ziet buiten de eigen regio, neem dan contact op met de secretaris van de organiserende afdeling of een bij de activiteit genoemde organisator. Houd er rekening mee dat aan deelnemers van buiten de afdeling soms een (grotere) bijdrage in de kosten wordt gevraagd.

LANDELIJKE EN INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

KPRC Symposium, 26 november 2008, voorm. Officierscasino, Soesterberg
Algemeen bestuursvergadering ma 17 november 2008, Bernhardkazerne, Amersfoort

CIOR

1e IBM, 23 - 25 oktober 2008, IDL te Delft
CIOR Midwinter Meeting, 19 - 21 februari 2009, NAVO-hoofdkwartier te Brussel

CIOR - MIL COMP

Kap Ir C.J.G.M. Versteegden
casverst@yahoo.com
06 - 2041 9417

Centrale trainingen op vrijdagavond 20.30u en zaterdag de gehele dag op:

3,4 oktober
7,8 november

12,13 december

Locatie: RvS kazerne te Oirschot
Bel of mail als je deel wilt nemen

AMSTERDAM-KENNEMERLAND

Secr: Ing. J.G.J. Borsboom
Ds. M.L. Kingweg 217
1504 DG Zaandam
tel: 075 - 616 6185 (p)
075 - 653 3618 (k)
e-mail: janborsboom@hetnet.nl

Schieten

Inl: G. Vermes
020 - 453 77 73 (p)

BRABANT-OOST

Secr: Kap Ing. L.W. Schaffers
Opera 100
5629 NX Eindhoven
040 - -242 3827 (p)
brabant-oost@kvnro.nl

Afdelingsbijeenkomst

Elke dinsdagavond vanaf 21.30 uur (na de sport), off/oo-mess RvS kazerne Oirschot. Elke eerste donderdag van de maand vanaf 16.30 uur in Sociëteit 'de Bossche Bol', KEK gebouw Lunettenkazerne Vught. Aansluitend is een gezamenlijk diner.

Toegang tot de kazernes onder overleggen van een geldig legitimatiebewijs.

Inl: R. Uiterwijk 0345 - 572 711 of de secretaris

Schieten

Schietbaan RvS kazerne Oirschot
Inl: J. Dijkman, 040 - 245 6648, jan.dijkman@philips.nl

Sport

Elke dinsdagavond 19.45 uur, indoortraining/zwemmen, sportaccommodatie RvS-kazerne Oirschot.

Inl: E.J.C. Reepmaker van Belle, 040 - 283 4283

Speciale activiteiten

Informatie:
G. Eversen 040 - 241 7009

Kijk ook op de website van de KVNRO onder afdeling => Brabant-Oost

FRIESLAND

Secr: J.C. Robijn
Julianalaan 34
8932 AA Leeuwarden
06 - 5385 7970
friesland@kvnro.nl

Kijk ook eens op:

www.kvnrofriesland.nl

Schieten

Inl: G. Frijling, 0566 - 621 827 (p)
G.Frijling@chello.nl

Sport

Elke maandagavond
20.00-21.00 uur
Vliegbasis Leeuwarden
Inl/opgave: via de secretaris

EMPT, 11 oktober 2008, Kuinre
Zie www.kvnrofriesland.nl

'S-GRAVENHAGE

Secr: Kap (R) J. Reijnen
Willem Dreespark 25
Den Haag
070 - 388 6550
denhaag@kvnro.nl

Werkgroep

herdenking Ypenburg
Maj M.C.J.B. Daverveldt
06 - 4620 0858
Ypenburg@kvnro.nl

Sporten

Maandagavond Alexanderkaz.,
inl: elnt R.A.J. Hofschreuder
071 - 301 2951

GRONINGEN-DRENTHE

Secr: kap log W.J. Timmer
Pomonaweg 9
9919 HS Loppersum
0596 - 573 668
wtimmer@hotmail.com

Schieten

Inl: via de secretaris

LIMBURG

Voorzitter Ikol C. van der Ploeg
C.vdPloeg@inter.nl.net

Schieten

Inl: K.J. Adams
045 - 525 6347
k.j.adams@versatel.nl

NOORD-BRABANT WEST

Secretaris:
Kap Ir C.J.G.M. Versteegden
Burgemeester Vlaklaan 4
4927 AB Hooge Zwaluwe
0168 - 483 389
casverst@yahoo.com

Schieten

Het schieten van de afdeling Noord Brabant West vindt plaats te Oirschot, gezamenlijk met de afdelingen Brabant Oost en Zeeland.

8 november

13 december Kerstschietschieten

09.00 - 12.00 uur RvS kazerne te Oirschot. Vergeet niet u van te voren op te geven!

Inl.: maj. J.Maijen, 013 - 463 3687

OOST

Secr: Lkol Ing. A.J.(Ton) Voets
oost@kvnro.nl
Dillenburglaan 1
6881 NV Velp
026 - 362 3111

Schieten

Inl/aanmelden: T.W.M. Verlinden
thom.verlinden@wanadoo.nl
026 - 333 8043

ROTT ERDAM

Secr: D.J. van Alphen
J. van Vessemsingel 22
3065 NH Rotterdam
010 - 20 20 820 (p)
010 - 20 20 388 (f)
rotterdam@kvnro.nl

Afdelingsbijeenkomst

Elke derde dinsdag van de maand vanaf 18.00 uur met deelname aan de maaltijd. Inl. bij D.J. van Alphen. Opgave uiterlijk een week van tevoren via rotterdam@kvnro.nl

Sport

Elke vrijdagavond
Inl: F.J. Nederlof
fred.nederlof@novation.nl
010 - 20 21 403 (p)

Kijk ook op de website van de KVNRO onder afdelingen: Rotterdam

TWENTE

Secr: S.C. ter Elst
Dublinstraat 21
7559 KG Hengelo
074 - 250 5884 (p)

Schieten

Inl: J.F. Popma
074 - 277 5074 (p)
jf.popma@home.nl

UTRECHT

Secr: maj (R) J. Vinckemöller
utrecht@kvnro.nl

Schieten

Inlichtingen en aanmelden via de schietcommissaris
Maj J.H.J. Garrels
030 - 228 3770 of
06 - 5066 6998
jhgarrels@wanadoo.nl

Messborrels:

Op de donderdagen 23 oktober, 20 november en 18 december 2008 bent U, alleen of samen met een introducé(e), vanaf 17:00 uur weer van harte welkom in het Grand Café van de DUMOULIN kazerne in Soesterberg voor de maandelijkse messborrel en de daarop aansluitende maaltijd.

Deelname aan deze bijeenkomsten uiterlijk één week van tevoren aanmelden bij Dhr. C.P. Rademaker 0343 - 414 707 (inspreken van de voicemail kan ook).

ZEELAND

Secr: Ing. J.J. Botman
Breedmede 30
4337 AS Middelburg
0118 - 616 724 (p)
0118 - 652 500 (k)

Schieten

Zie data bij Noord-Brabant West
Inl: Ing. A.P.J. van Geel
0115 - 695 826 (p)

BELGIË

Secr: Kap Mr. M.L. Hoeberigs
Leeuwerikendreef 14
3090 Overijse, België
e-mail : math@telenet.be
(00) (32) 229 546 00 (k)
(00) (32) 230 580 08 (p)

CURAÇAO

Secr: L.C.F.G. Senden
Kaya Rooi Katochi 11
Curaçao, N.A.
(+5999) 737 63 55 (p)
(+5999) 736 72 55 (f)
fasenden@mac.com

Afdelingsborrel

Elke laatste dinsdag van de maand vanaf 17.30 uur met deelname aan maaltijd

